

rapeut regelt. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. An d'Wuert huet direkt de Rapporteur, den honorabelen Här Goerges Engel.

4. 6578 - Projet de loi portant création de la profession de psychothérapeute et modifiant

1) le Code de la sécurité sociale;

2) la loi du 8 juin 1999 relative au Collège médical;

3) la loi du 19 juin 2009 ayant pour objet la transposition de la directive 2005/36/CE pour ce qui est a) du régime général de reconnaissance des titres de formation et des qualifications professionnelles, b) de la prestation temporaire de service

Rapport de la Commission du Travail, de l'Emploi et de la Sécurité sociale

► **M. Georges Engel** (LSAP), *rapporteur*. - Kolleeginnen a Kolleegeen, Dir Dammen an Dir Hären, beim Projet de loi portant création de la profession de psychothérapeute, iwwert dee mer haut diskutéieren, geet et ëm eng komplex a komplizéiert Matière, bei där dacks den Däiwel am Detail stécht.

Déi zoustänneg Chamberskommissioun huet sech an net manner wéi zwielef Reuniounen mat dem Projet beschäftegt. Mir hunn dräi Serie vum Amendementer gemaach, véier Avisen um Statsrot an eng Hällewull vu Positionspabeieren iwwert de Projet de loi analyséiert a verschafft. An dobäi war den Text schonn am Virfeld als Avant-projet de loi mat de verschiddenen Associatiounen an Organisatiounen aus dem Milieu diskutéiert, verhandelt an och adaptéiert ginn.

Bei eiser parlamentarescher Aarbecht hu mer eis permanent an engem Spannungsfeld tëschent zwee Extremen beweegt: éischten, also engersäits dem Wëllen, fir Standarden a Kritäre festzeleeën an esou de Patienten eng adequat Qualitéit a Leeschtung ze garantéieren, an anersäits der Beméiung, fir verstänneg a pragmatesch Iwwergangsbestëmmungen virzegesinn, fir net ze riskéieren, dass Professioneller an d'Illegalitéit gedréckt ginn, déi haut schonn eng exzellent Aarbecht maachen, mä aus diverse Grënn net kënnen all d'Kritären erfëllen, déi dëst Gesetz hei nei aféiert.

Den Ursprong vun dësem Projet de loi geet zrëck op d'Diskussioun iwwert déi alternativ an net konventionell Disziplinne vun der Medezin virun zéng bis fofzéng Joer. No enger intensiver Viraarbecht an der zoustänneger Chamberskommissioun huet d'Chamber sech den 29. Januar 2004 an enger Orientatiounsdebatt mam Thema beschäftegt an eng Motioun ugeholl, déi d'Regierung opfuert, am Beräich vun den net konventionellen an alternative Medezinsdisziplinnen ze reglementéieren, am Besonneschen déi néideg Formatioun a Qualifikatioun vun de Prestatairen.

Dat war dunn och esou am Regierungsprogramm vun 2009 virgesinn. Um Enn vun där Legislatur an no enger ausféierlecher Virlaf- a Preparatiounszäit gouf dunn e Projet de loi 6578 deponéiert. An no de Wahlen vum 20. Oktober 2013 huet déi nei Regierung de Projet a senger grousser Linnen dunn och confirméiert.

Zum Kontext: De Projet de loi iwwert de Psychotherapeut schafft e legale Kader fir dee Beruff, andeems en ënner anerem d'Konditiounen festsetzt, fir dierfen den Titel vum Psychotherapeut ze droen. E leet d'Prozedur fest, fir d'Autorisatioun ze kréien, fir dierfen de Beruff auszeüben, op Basis vun enger strukturierter a reglementierter Formatioun.

Effektiv ass et esou, dass der Weltgesundheitsorganisatioun no ëmmer méi Leit froen, fir eng Prise en charge weinst psycheschen oder psychiatresche Problemer ze kréien. Eng vu véier Persounen, esou d'OMS, kéint op d'mannst eemol an hirem Liewe mat esou Problemer konfrontéiert ginn. Émsou méi wichteg ass et, fir den Titel an d'Ausübe vum Beruff ze regelen, d'Konditiounen festzesetzen, fir d'Qualitéit vun der Prise en charge kënnen esou ze garantéieren.

Iwwregens gëtt et am internationale Kontext eng ganz Partie vun Deklaratiounen, déi och an déi Richtung do ginn, ënner anerem d'Deklaratioun vum Europarat vun 1990. An dëser Deklaratioun ass zréckbehale ginn, dass d'Formatioun vum Psychotherapeut en «niveau élevé de qualification théorique et clinique» exigéiert. Genausou huet d'Kommissioun et och gesinn an huet dat zu enger absolutter Konditioun gemaach, fir dëst Gesetz hei auszeschaffen. Mëttlerweil sinn an der EU méi wéi zéng Länner, déi den Accès zum Beruff vum Psychotherapeut reglementéiert hunn; e Wee, op dee Lëtzebuerg dann och elo geet.

Inhaltlech ass ze soen, dass d'Psychotherapie am Projet de loi définéiert gëtt als eng therapeutesch Method, déi exklusiv op unerkannte psychologesch Moyenen zréckgräift, fir Troubles mentaux ze behandle beim Erwuesenen, dem Jugendlechen an dem Kand. Iwwert déi „exklusiv“ psychologesch Moyenen ass méi laang diskutéiert ginn. D'Santéskommissioun huet awer un där Formuléierung festgehalten, well d'Psychotherapie genee dat soll sinn: eng therapeutesch Method, déi ouni Medikatioun auskomme soll. Dat verhënnert awer net, dass d'Psychiatere, déi jo och eng Formation médicale de base hunn, eng kombinéiert Therapie mat och Medikamenter kënnen veruerdnen, wann dat a spezifesch Fäll néideg sollt sinn.

Vum Projet de loi beträff si verschidde Formen vu Psychotherapie, déi allerdéngs net explizit ernimmt an opgezielt ginn. Et ass um Conseil scientifique de psychothérapie, dee mat dësem Gesetz dann och geschaf gëtt, fir iwwert d'Unerkennung vun de verschiddene Methoden ze befannen. Dat erlaabt et och, fir méi séier a flexibel op déi op neien Erkenntnisser baséierend Entwécklung an dësem Beräich anzegoen, ze reagéieren, ouni all Kéiers mussen d'Gesetz dann ze änneren.

D'Autorisation d'exercer fir de Beruff vum Psychotherapeut ënnerläit der Autorisatioun vum Minister, dee fir d'Gesondheet zoustänneg ass. Dobäi mussen eng Partie Konditiounen erfëllt ginn. De Projet de loi gesäit en duebeln Zougang vir, fir zougelooss ze gi fir d'Formatioun vum Psychotherapeut. Zougelooss sinn zum engen déi Leit, déi e Master en psychologie clinique hunn oder en Diplom an der Psychologie, deen als equivalent ugesi gëtt, zum aneren déi, déi en Titre de formation als Dokter hunn, mat Formation médicale de base.

Déi zweet Etapp ass dann d'Formatioun vun der Psychotherapie. De Projet de loi schreift den Inhalt an de Volume vun där Formatioun am Artikel 4 vir, souwuel wat dat Theoretischt wéi och de praktesche Volet ugeet. Dobäi baséiert de Projet de loi sech op de Bologna-Prozess. Do niewendrun ass natierlech och verlaangt, dass een déi néideg gesondheetlech Bedéngungen erfëllt, gradesou wéi d'Bedéngungen a Saachen Honorabilitéit a Moralitéit.

D'Médecins-psychiatres, déi en unerkannten Titre de formation an der Psychotherapie hunn, falen net ënnert dëst Gesetz. Si kënnen, wéi bis elo, och ganz legal Psychotherapie weider ausüben an hirer Qualitéit als Dokter. An déi gëtt deen Ament och scho vun der Assurance maladie-maternité en charge geholl.

Iwwert de Projet de loi gëtt, wéi gesot, och e Conseil scientifique de psychothérapie geschaf. Zu deem sengen Aufgabe gehéiert d'Unerkennung vun de psychotherapeutesch Methoden, mä och d'Matschaffen, fir eng psychotherapeutesch Formatioun zu Lëtzebuerg op d'Been ze setzen.

De Beruff vum Psychotherapeut wäert och un de Collège médical gebonne ginn, deen, opgrond vun engem Avis vum Conseil scientifique, en Deontologiekodex fir Psychotherapeute soll festhalen. De Beruff vum Psychotherapeut gëtt och ageschriwwen op d'Lëscht vun de Professions réglementées am Kader vun der europäescher Direktiv 2005/36/CE iwwert d'Unerkennung vun den Diplomen. An Zukunft dierf sech also just dee Psychotherapeut nennen, deen och d'Konditiounen erfëllt.

D'Sécherheet fir eis Bierger stoung hei ëmmer um éischte Plang. An de Scharlatane vun deene klengen wäissen Ziedelen an der Boîte, déi mengen, si wäere Psychotherapeut, ouni awer déi geréngsten Ausbildung ze hunn, soll heimadder och dann d'Handwierk geluecht ginn.

D'Iwwergangsbestëmmung gesinn eng Iwwergangsphas vun dräi Joer vir, wou déi Professionell, déi den Ament Psychotherapie praktizéieren an awer net ganz de Konditiounen entsprechen, kënnen ënner enger Partie Konditiounen och hir Acquisen unerkannt kréien an eventuell eng Zousatzformatioun maachen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wéi schonn ufanks gesot, ass dat heiten e Projet de loi, an dee vill Aarbecht a vill Zäit investéiert gouf, dat souwuel beim Ausschaffen a virum eigentlechen Dépôt wéi och duerno an der Chamberskommissioun.

Et war u sech e ganz gutt Beispill vun enger effikasser parlamentarescher Aarbecht, wou gutt an zilorientéiert diskutéiert ginn ass, wou mer eis mat de sëlleschen Avisen a Positionspabeiere befaasst hunn, Verrieder vun enger ganzer Rei vun Organisatiounen aus deem Beräich empfaangen hunn an doropshin och eng Partie Ännerunge virgeholl hunn, awer ouni d'Iddi an d'Essenz vum Text ze verwässeren oder vu Grond op ze änneren. Ech géif duerfir och jiddwerengem aus der Kommissioun Merci soe fir déi gutt an effektiv Zesummenaarbecht, déi mer hei haten.

Ech ginn an deem Sënn net op déi eenzel Positiounen an Avisen an - de Resümee, dee kënnst Der gären a mengem ausféierleche schrëftleche Rapport noliesen -, mä ech wëllt awer duerfir op d'Haaptknackpunkten hei agoen, ëm déi d'Diskussiounen ëmmer nees gedréit hunn.

Do wier fir d'Éischt emol dee ganz grouss Volet vun der Definitioun vun der Psychotherapie an dem Champ d'application vun dësem Gesetz. Et gouf festgehalten, wéi scho gesot, dass d'Psychotherapie exklusiv op unerkannt psychologesch Mëttelen zréckgräift, fir d'Troubles mentaux ze behandelen, an dat beim Erwuesenen, dem Jugendlechen an dem Kand. Et gouf deemno drop verzicht, fir méi spezifesch Bestëmmungen anzeféiere fir d'Kanner- an d'Jugendpsychotherapie.

Op där anerer Säit gëtt awer betount, dass e Psychotherapeut gehalen ass, d'Hëllef oder d'Assistenz vun engem anere kompetente Prestataire ze froen oder de Patient ze iwwerweisen, wa sech bei enger psychotherapeutischer Prise en charge erausstellt, dass sän eegene Kompetenzberäich iwwerschritt gëtt.

Ee ganz wichtige Punkt war, ze definéieren, wat Psychotherapie ass, an dat virun allem, fir festzehalen, wou de Beräich ugeet an ophält, deen hei gesetzlech geregelt gëtt. Wat sinn déi psychotherapeutesch Aktivitéiten, fir déi een déi verlaangte Basisformatioun an och déi spezifesch psychotherapeutesch Formatioun muss hunn?

D'Kommissioun hat iwwert deen Aspekt vill a ganz laang Diskussiounen, well et engersäits drëms goug, fir den Titel an d'Aktivitéiten esou gutt wéi méiglech ze regelen, virun allem fir de Patienten eng gutt Qualitéit ze garantéieren a se an deem Sënn ze schützen. Et war dëst eist Hauptleies an all den Diskussiounen. An op där anerer Säit muss ee gesinn, dass et eng ganz Partie Aktivitéite gëtt, déi och psychotherapeutesch Elementer benotzen, ouni awer carrement eng Psychotherapie ze sinn.

Dat ass ënner anerem och de Fall vun enger ganzer Partie staatlech konventionéierte Berodungsstellen, déi ebe gréisstendeels Berodung oder Begleedung maachen. Si maachen duerch d'Bank eng gutt a sënnvoll Aarbecht a sollen natierlech weider esou wéi bis elo kënnen schaffen an net an eng juristeschen Grozon falen, déi hir Aarbecht géif onméiglech maachen an esou hir ganz Aktivitéit och géif a Fro stellen.

D'Kommissioun huet sech duerfir majoritär op eng Léisung géeneegt, déi där duebeler Ufuhrerung vu Qualitéit an Ouverture gerecht gëtt. Zum enge preziséiert den Text, dass d'Psychotherapie méi ass wéi en «accompagnement sous forme d'aide psychologique visant à faire face aux difficultés courantes» an och méi ass wéi eng Berodung oder Ënnerstëtzung. Gläichzäitig gouf och am Artikel 3 den Ausdrock «même accessoirement ou occasionnellement» erausgeholl, soudass een och accessoirement an occasionnellement dierf psychotherapeutesch Mëttelen asetzen, ouni déi streng Kritäre vum zukünfte Gesetz dann awer ze erfëllen.

D'Propos, fir an den Text vum Projet de loi dranzeschreiwen, wéi eng Form vu Psychotherapie oder vun aneren Therapien dann elo ënner d'Gesetz falen a wéi eng net, wéi zum Beispill d'Psychoanalyse, ass net ugeholl ginn. Ob an no wéi enge Kritären eng Method soll unerkannt ginn, dat soll an Zukunft ënnert de Kompetenzberäich vum Conseil scientifique falen. Duerfir sinn och keng aner Forme vun Therapie drageholl ginn, wéi Gestalttherapie, d'Cosmo biodynamesch Therapie, d'Hypnothérapie, d'Musicothérapie, d'Traumatherapie an nach ganz vill anerer méi.

D'Gesetz limitéiert sech awer op alle Fall op déi psychopathologesch Traitementer, also do, wou et ëm d'Behandlung geet vun engem Trouble mental, vu Perturbations comportementales oder allen anere Problemer, déi eng Souffrance oder eng Détresse psychologique mat sech bréngen.

Refuséiert gouf och de Virschlag, fir nëmmen den Titel, net awer den Exercice vum Beruff vum Psychotherapeut ze regelen. An dat alt erëm aus deem ganz gudden Grond, well et hei drëms geet, fir d'Patienten ze schützen an hinne eng beschtméiglech Qualitéit vun der Behandlung ze garantéieren.

Ee weideren, ganz wichtige Punkt, iwwert dee vill geschwat gouf a wou och eng Partie Upassung vum Text gemaach goufen, sinn d'Iwwergangsbestëmmungen. Och an dësem Zesummenhang goug et drëms, fir eng pragmatesch Léisung ze fannen, déi trotz deem d'Qualitéit sécherstellt.

Iwwregens huet och de Statsrot, grad wéi eng ganz Rei vu professionellen Organisatiounen, do insistéiert, fir Léisungen ze sichen. An dat hu mer och gemaach. D'Kommissioun war nämlech och där Meenung, dass d'Gesetz och misst d'Situatioun vun deene Persounen regelen,

déi den Ament Psychotherapie praktizéieren an déi awer net d'Kritären erfëllen, déi an Zukunft mat dësem neie Gesetz wäerte gëllen. Dat net, well se net kompetent wäeren, mä well se zum Beispill virum Bologna-Prozess studéiert hunn a forméiert goufen.

De Conseil d'État hat nämlech d'Fro gestallt, ob een net sollt op de Wee vun enger Unerkennung en fonction vun der Pratique psychothérapeutique goen, also eng Aart Acquis de l'expérience professionnelle. D'Kommissioun huet an deem Sënn d'Iwwergangsbestëmmungen dunn och erlichtert.

An deenen éischten dräi Joer, nodeems d'Gesetz a Kraaft getrueden ass, gëtt et eng Ouverture bei der Formation de base. Do ass gefrot, entweder en Diplom an der Psychologie clinique oder en Diplom an der Psychologie, den als equivalent unerkannt ass, oder awer ee vun den Titres de formation de médecine mat Formation médicale de base ze hunn, oder awer een aneren Titel, Zertifikat oder Diplom, deen als equivalent unerkannt ass, ze hunn. Fir déi psychotherapeutesch Formatioun muss een entweder eng spezifesch Formatioun vun op d'mannst 450 Stonnen virweisen oder eng psychotherapeutesch Praxis vun op d'mannst fënnf Joer hunn, déi da vun dem Collège médical unerkannt gëtt.

A well an anere Länner den Zougang zu der Formatioun vum Psychotherapeut manner enger geregelt ass, wäerten d'Autoritéite wuel an Zukunft no der Iwwergangszäit mat Demandé befaasst ginn, fir Diplomer unzëerkennen, wou d'Leit net all deene Kritären entsprechen, déi hei elo mat dësem Gesetz agefouert ginn, virun allem wat d'Formation de base ugeet. Dee Moment ass et um Minister, opgrond vum Avis vum Conseil scientifique, fir sech mat deenen Demanden ze beschäftegen, opgrond vun der genannter Direktiv.

Ee leschten interessanten, awer absolutt net onwichtige Punkt ass dee vun der Prise en charge vun der Psychotherapie duerch d'Gesondheetskeess. Dat ass allerdéngs elo eng Saach vun der Gesondheetskeess, déi mat de Psychotherapeuten eng Konventioun muss aushandelen. Ueschléissend muss dann do festgehalde ginn, wéi eng Akten a wéi enger Frequenz an a wéi engem Ausmooss, ënner wéi enge Konditiounen wéi rembourséiert ginn. Do ass nach genuch Aarbecht.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegeen, dëse Projet de loi, d'Diskussiounen haut an zum Enn de Vote heiriwwer bréngen ee laangjährege Projet en déckt Stéck virun. D'Psychotherapie, déi mëttlerweil mat all hire Facetten eng ganz breet Unerkennung huet, déi vun ëmmer méi Leit benotzt gëtt a scho ville konnt hëllefen, gëtt elo och gesetzlech geregelt. Et ass wichtig, dass d'Leit, déi an enger psychescher Noutlag sinn, kënnen sécher sinn, eng gutt Behandlung ze kréien, wa se vun engem Psychotherapeut behandelt ginn.

Déi nächst Etappe ginn net manner spannend. Eng Konventioun mat der CNS, eng Nomenclature fir déi psychotherapeutesch Akten a Modalitéite vun enger eventueller Prise en charge, woubäi et och do gëllt, fir zwee entgéintgesaten Interëten op een Nenner ze bréngen. Natierlech muss een oppassen, dass d'Gesondheetskeess net ze vill belastscht gëtt. Op där anerer Säit ass et awer extrem wichtig, dass och Leit mat manner Ressourcë kënnen psychotherapeutesch Hëllef an Usproch huelen, wa si se brauchen.

Heimadder stëmme mer ee gutt Gesetz, wat fir Qualitéit a Sécherheet steet. Ech ginn heimat den Accord vun der sozialistescher Fraktioun an ech soe Merci fir d'Nolauschteren.

► Plusieurs voix.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*. - Merci och dem Här Rapporteur. An d'Wuert huet direkt déi éischt ageschriwwen Riednerin, d'Madame Sylvie Andrich-Duval. Madame Andrich, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **Mme Sylvie Andrich-Duval** (CSV). - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegeen a Kolleegeen, un éischter Stell dem Rapporteur en häerzleche Merci fir sän detailléierte schrëftlechen a mündleche Rapport.

Dëse Projet ass eng eemoleg Chance, endlech och hei zu Lëtzebuerg en neie Gesondheetsberuff, de Beruff vum Psychotherapeut anzeféieren. An am Numm vun der CSV begreissen ech, dass et zu dëser gesetzlecher Regelung kënnt. Awer och als diploméiert klinesch Psychologin, déi praktesch 15 Joer laang um Terrain geschafft huet, drécken ech meng perséinlech Satisfaktioun aus.

En absolutt wichtegt Gesetz, well grad Persounen mat psychesche Krankheete méi vulnerabel sinn an och net siele marginaliséiert sinn. An hirer oft verzweifelter Sich no Hëllef fale se gäre guttgleeweg op onprofessionell an onseriéis Naischnotzen eran. An elo si se besser geschützt.

Net nëmmen d'Qualitéit vun der Behandlung vu psychesch kranke Leit gëtt verbessert, mä et soll zu enger, hoffen ech, diversifiéierter Offer vu Behandlungen fir hir Stéierungen kommen. En absolutt néidegt Gesetz am Beräich vun der effentlecher Gesondheetsversuergung, fir d'Gesondheet vum Bierger ze verbessern.

A wann et da bis gräift, wäerten insgesamt manner Käschten op d'effentlecht Gesondheetswiesen duerkommen: manner Spidolsopenthalter, manner Medikamenteververschreibungen an aner medezinesch Käschten, manner Krankeschäiner, manner Rechten, manner fréizäitig Pensionéierungen, manner Chômage. D'Entlaaschtung vun de Psychiatere wäert och méi eng schnell Prise en charge erméiglechen.

Dass d'Gesondheetskeess verschidde Leeschtungen vun de Psychotherapeuten rembourser soll, soll e gläichen Accès fir all Betrachtere garantéieren a seng Rechter domat stäerken. D'gesellschaftlech Entwécklung an de sozioekonomesche Kontext bréngen et effektiv mat sech, dass ëmmer méi Leit psychesch Problemer a Krankheete kréien. Oft kommen zousätzlech Facteuren derbäi, aner Gesondheitsproblemer oder och sozial Problemer.

Laut de Global Health Estimates 2014 vun der Weltgesundheitsorganisatioun OMS erginn déi gemeinsam statistesch Erhiewungen an den EU-Länner, Island, Norwegen an der Schwäiz, dass 27%, also bal een Drëttel vun der erwuesener Bevëlkerung, op d'mannst un enger oder un enger Rei psychesche Stéierungen am leschte Joer gelidden hunn. An de Länner mat héijem Akommes fannen 90% vun de Suiciden hiren Ursprung a psychesche Krankheete wéi Depressiounen oder Psychosen, Schizophrenie. Eleng 12% sinn op den Alkohol zrëckzeféieren. De fréizäitege Stierfrisiko läit bei 40 bis 60% méi héich bei dese Persounen.

D'Konsequenze vun de psychesche Krankheete sinn enorm, net nëmme fir all betraffe Famill, wann dann iwwerhaapt eng do ass, mä och de wirtschaftlechen Aspekt ass immens grouss, zum Beispill Laangzäitkrankeschäiner hu mer 23% hei zu Lëtzebuerg aus deenen Ursachen. D'OMS schwätzt vun engem wirtschaftleche Produktiounsausfall vu 16.300 Milliarden US-Dollar tëschent 2011 an 2013. Dat wiere bal 14.500 Milliarden Euro! 20% vun de Kanner a Jugendleche weltwäit leiden ënner psychesche Stéierungen oder Problemer. An a 50% vun de Fäll brieden déi psychesch Stéierung viru 14 Joer aus.

Fläicht misst eis Gesellschaft sech och eemol heizou Froe stellen. Muss den Drock an der Aarbechtswelt, an der Schoul oder an der Famill ëmmer esou grouss sinn?

Nach ze vill dacks kréie Persounen mat schwéiere psychesche Krankheeten net déi néideg Behandlung a sinn oft net genuch informéiert, wou se Hëllef kënnen kréien. Et ginn also zu Lëtzebuerg onbedéngt méi qualifizéiert Leit gebraucht, fir dës Behandlungen, och net medikamentös Therapien, durchzeféieren. Dofir ass dat Gesetz och iwwerfällg.

D'Generaliste stinn un éischter Front a müssen an hirer wichteger Roll gestärkt ginn. Et sinn der eng ganz Rei vun hinnen, déi elo schonn oder och weiderhi wëlle psychotherapeutesch schaffen. Nieft hinne stinn och divers psychosozial Servicer, d'Schoul, d'Aarbechtswelt an der éischter Linn. Wichteg ass et, dass si sensibiliséiert ginn, fir dat mat Zäit ze détectéieren an d'Leit virunzeleeden.

Ech verweisen och op d'Diskussionen, déi mer haten hei an der Chamber, zu dem nationale Suicide-Preventionsplang d'lescht Joer. A just e Rappel, dass een de Moment muss zwou Woche bis véier Méint waarden, fir eng Behandlung oder eng Berodung ze kréie bei engem Psychiater, Psychotherapeut oder Psycholog. - Esou wäit zum Kontext.

Vu dass de Rapporteur vum Gesetzesprojet och schonn am Detail op all d'Punkten agangen ass a virgestallt huet, beschränken ech mech, Här President, wäert Kolleginnen a Kollegen, op e puer allgemeng Remarquen an och verschidde Schwéierpunkten.

Allgemeng gesi war et effektiv net esou einfach, bis mer dese Gesetzesprojet hei virleien haten. Ech erënneren drun, dass et och schonn en éischten Ulaf ginn ass an den 90er Joren. An

du kouw et zu engem zweeten Ulaf 2013, wou dann en Aarbechtsgrupp deen Text iwwerschafft huet, op Initiativ hi vun der Psychologie-Sektioun vun der Uni Lëtzebuerg, déi zesumme mat der Lëtzeburger Gesellschaft fir Psychologie, SLP, a mat Ennerstëtzung vum Collège médical d'Verdëngschter drun hunn.

Mä esou wéi den initialen Text vum Gesetzesprojet verfaasst war, wier d'Gesetz awer net praktikabel gewiescht. Trotz Avisen vu verschiddenen ausgewielten professionellen Associatiounen an Instanzen am Virfeld, niewebäi och op enger aner Textvirlag wéi déi, déi déposéiert gouf, war de Projet net genuch duerchduecht, an déi jeeweileg Gesondheitsministere hunn déi politesch Envergure vum Gesetz total ënnerschätzt.

Net nëmmen d'CSV huet zu engem fréien Zäitpunkt fonnt, dass den Text d'Strooss net géif halen, mä och de Statsrot huet eng sëllegen Opposition-formellen ausgesprach wéinst inhaltlechen Inkohärenzen, juristeschen Onsecherheeten an Netkonformitéit zum EU-Recht, nieft enger ganzer Rëtsch vun anere Remarquen.

Och wa jiddweree sech eens war, et wier eng gutt Saach, fir de Beruff vun Psychotherapeuten ze regelen, kouw et dann zu enger Protestwell vu verschiddenen anere Beruffsassociatiounen a Gesellschaften, déi net am Virfeld ëm hir Meinung gefrot gi waren. Dat huet dann zu enger Rei Presseartikelen gefouert, wéi zum Beispill „Regelung der Psychotherapieausübung - Arbeit im stillen Kämmerlein?“, oder „Der Text, von dem noch immer niemand spricht“ respektiv „Qu'un débat ait enfin lieu!“.

Déi betraffen Associatiounen a Sociéiteiten hunn dann op eege Fauscht d'Chamber saiséiert a wollten och gehéiert ginn. Mä hei huet wéi laang kee Wille bestane vun der Majoritéit, fir dat ze maachen. Et sollt just de Rapporteur mat hinne Rëcksprooch halen am Ufank. Den Text sollt einfach durchgeboxt ginn, an dat an enger blo-rout-grénger Majoritéit, déi sech Transparenz an Dialog als iewescht Prioritéit op den Hutt schreift!

D'CSV huet sech awer dergéint gewiert. Mir betriede jo schlussendlech hei Neiland bei där Schafung vun engem neie Beruffsstand, an do muss een d'Leit och vum Terrain mat abannen. Eréischt wéi den Drock ëmmer méi grouss gouf an och de Statsrot déiselwecht Froestellungen opgeworf huet, ass et schlussendlech zu enger Rei Entrevuë mat deene Betrachtere komm, wat mir als CSV wäermstens begreist hunn.

Allerdéngs ass de Collège médical trotz Ufro net informéiert ginn an d'Stëmm vun de Patienten-associatiounen respektiv vun hire Famillje feelt ganz am Dossier. Och huet déi interministeriell Concertatioun ze wënschen iwwreg gelooss.

D'CSV bedauert ausserdeem dee knappen Exposé des motifs: just e puer Wieder iwwert d'Problematik vun de psychesche Problemer mat engem Renvoi op al international Donnéeën; keng Donnéeën iwwert de genaue Stand vun der Santé mentale hei zu Lëtzebuerg, ob Erwuesener oder virun allem Kanner a Jugendleche, ganz einfach well mer keng hunn oder se sinn net prett; keen Iwwerbläck, emol net schätzungsweis, iwwert déi Professionell, déi vun dem Gesetz betrafft sinn, a kee Wuert iwwert déi aktuell therapeutesch Offer.

De Gesetzesprojet orientéiert sech haaptsächlech um däitsche Modell, engem vun deene restriktivsten an Europa a geet souguer deelweis nach driwwer eraus. D'CSV steet och fir eng héich Qualitéit am Sënn vum Patient, mä et hätt nach méi konsequent kënnen e Verglach mat deenen anere Länner gemaach ginn, seet iwwregens och de Statsrot.

Verstitt mech net falsch, Dir Dammen an Dir Hären: D'CSV-Fraktioun begreist, dass endlech gehandelt gëtt an de Beruff vum Psychotherapeuten soll unerkannt ginn! Mir hunn eis och vun Ufank an aktiv a konstruktiv un den Aarbechte bedeelegt an och eng Hällewull Onkloerheeten hannerfrot.

D'Haltung vun der Majoritéit war oft: „Mir maachen elo emol de Contenu vum Gesetz an da kucke mer duerno.“ Dat war besonnesch de Fall, wéi et iwwert de Remboursement vun der Psychotherapie iwwert d'Gesondheetskeess hierraangen ass. Ofgesi vun der Wichtegkeet vum Projet fir d'Verbesserung vun eiser Gesondheetsversuergung fanne mir als CSV, dass d'Chamber an hirer Roll ass, Gesetzter ze stëmen, déi och praktikabel sinn, an net eréischt nom Vote ze kucken, wat net klappt. An deem Sënn hat d'CSV och zum Beispill en Amendement ausgeschafft, deen awer leider vun der Majoritéit verworfen gouf. Dozou spéider.

D'Diskussionen waren dann och deemno lieweg, a souguer d'Majoritéit war sech net ëmmer eens, an et huet een heiansdo gemengt, d'Kollegen aus der DP géifen zur Oppositioun gehéieren.

(Brouhaha)

Ech woen ze behaupten, dass den Text och dank den Interventiounen vun der CSV also e Stéck besser wéi virdru ginn ass, mä awer nach net gutt genuch. Trotz dräi Serien Amendementer werft de virleiden Text och elo nach Froen op.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Beruff vum Psychotherapeut ass e Beruff mat héijen Uspréchen, vu déi grouss Responsabilitéit, déi hien huet vis-à-vis vun där Persoun, déi hie mat hirem Accord mat exklusiv psychologeschen an unerkannte Methode behandelt.

An der Kommissioun kouw eng Diskussioun op, ob dat Wuert „exclusivement“ soll drastoe bleiwen, well et gi jo awer och Fäll vu kombinéierten Therapien, wou Medikamenter a Psychotherapie am effikaste wierke fir de Patient, woubäi jo kloer ass, dass de Psychotherapeut, insofern en net Psychiater ass, awer keng Medikamenter dierf verschreiwen. Mir als CSV hunn och op dës Problematik higewisen an eis gefrot, ob et net besser gewiescht wier, de Statsrot ze suivéieren an dat Wuert ze sträichen.

Déi nächst Diskussiounen koumen op bei enger ganz breeder Definitioun vun der Psychotherapie, déi, esou den initialen Text, psychesch Stéierungen, Verhalensstéierungen oder all aner Problemer, déi e psychesche Leidensdrock oder Nout mat sech bréngen, psychologesch behandelte soll. Deem géintiwwer stoung, dass de Beruff vun Psychotherapeut awer ganz restriktiv definéiert war a keen aneren dierf Psychotherapie als Haaptaktivitéit, Niewenaktivitéit oder geleeëntlech ausüben an och den Titel vum Psychotherapeut droen, ausser den autorisierte Psychiatere, déi jo net ënnert dëst Gesetz falen.

A scho ganz fréi, an zwar an der Sitzung vum 8. Juli, huet d'CSV an der Kommissioun op Problemer higewisen, déi domat kéinte bei Professioneller entstoën, déi eng ähnlech Tätigkeet géifen ausüben, wéi eng psychologesch Begleitung oder Psychoanalys. Déi hätte riskéiert, esou wéi den initialen Text formuléiert war, an d'Illegalitéit ze falen. Betraff gewiescht wier praktesch de ganze konventionéierte Secteur, deen am Kader vun der sougenannter ASFT-Gesetzgebung agreeiert ass, an och verschidden aner staatlech Institutiounen a Servicer an d'Leit mat enger eegener Berodungspraxis.

Et war am Virfeld net gekläert, wat fir eng Répercussiounen dat hei Gesetz op d'Gesetz vum 2008 vun der Kanner- a Familljenhëllef hätt. Dorënner fält nämlech och den ONE, den Office national de l'enfance, deen d'Missioun huet, déi psychosozial Hëllefsmoossname fir Kanner a Familljen ze koordinéieren, dorënner och psychotherapeutesch Behandlungen.

Hei hunn d'Vertrieder vum Ministère gemengt, wat de Volet ONE géif ugoen, wien an alle concernéierte Strukturen op d'mannst ee Psychotherapeut. Ofgesinn dovunner ass awer och d'Qualifikatioun vun dem Psychotherapeut do anescht definéiert, well an deem Gesetz fir eng psychotherapeutesch Berodung sinn do Leit zougelooss mat engem Master an der Psychologie, der Pädagogie oder der Medezin, wa se eng Zousazausbildung an der Psychotherapie hunn oder an der psychoaffektiver Berodung vun op d'mannst 300 Stonnen.

An och Psychoanalyste wiere mam initialen Text, wéi gesot, an d'Illegalitéit gefall. Deemno wier e groussen Deel vu wäertvoller a scho méi preventiver Aarbecht am Beräich vun der psychoaffektiver Gesondheet, déi am Secteur gemaach gouf vu Leit, déi gutt forméiert waren, net méi méiglech gewiescht.

A genau aus deem Grond hu mir als CSV dann en Amendement um Artikel 3 ausgeschafft an an der Kommissioun de 16. Juli presentéiert. Do war explizitt virgesinn, dass déi psychologesch Begleitungsaktivitéiten an d'Psychoanalys net géifen an de Champ d'application vum Gesetz iwwert d'Psychotherapie falen. D'Belsch huet dat och esou fir d'Psychoanalys geregelt. Mir mengen, dass eng ganz Rei Therapien musse kënnen legal bleiwen, och wa se net rembouréiert ginn, an och wann déi Leit den Titel vum Psychotherapeut net droen, wat se iwwregens och ni gefrot hunn. Dës Propose goufen awer vun der Majoritéit ofgeblockt.

Am Hierscht kouw dann op Drock vun eenzelnen Associatiounen an enger pertinenter Remarque vum Statsrot dach nach Bewegung an d'Saach. D'Majoritéit huet dann deen Text proposéiert, deen den Här Rapporteur elo just virgestallt huet a wou am Fong definéiert ass, wat d'Psychotherapie net ass. An d'Propos vun der CSV, fir deen Ausdrock nach e bësselche méi ze preziséieren, ënner anerem „difficultés courantes“, fir dat net ze vill ze banaliséieren an duerch den Term „difficultés affectives et relationnelles“ ze ersetzen, gouf och net ugehall.

An am Artikel 3 huet dann och d'Majoritéit

proposéiert, de Passus jo „même accessoirement ou occasionnellement“ ze sträichen, fir dann domadder déi genannten Akteuren net an d'Illegalitéit ze setzen, well déi net haaptberufflech psychotherapeutesch géife schaffen.

D'CSV huet begreist, dass d'Regierungsparteie méi asiichteg gi sinn, mä mir sinn awer alldéngs nach wie vor der Meinung, an dat gëtt och vun enger Rei Leit vum Terrain gedeelt, dass eisen Amendementstext méi kloer gewiescht wier a méi eng grouss Rechtssécherheet bruecht hätt.

Maache mer hei net eng geféierlech Hannerdier op fir méiglech Abuse vu Leit, déi kee Minimum vu Formatioun hunn an déi okkasionell oder geleeëntlech accessoire déi do Aktivitéit géifen ubidden?

An Däitschland ass dee Problem zum Beispill do geléist ginn. Ech verweisen do op dat Heilpraktikergesetz, wou et erlaabt ass, als „Heilpraktiker für Psychotherapie“ ënner gewësse Konditiounen ze praktizéieren, mä si dierfen awer an deem Fall den Titel vum Psychotherapeut jo och mat Recht net droen.

Déi psychoanalytesch Gesellschaft vu Lëtzebuerg fäert awer weider, dass d'Psychoanalys géif an d'Illegalitéit falen an hire Stellerwäert hei géif verléieren. Hir Situatioun ass och méi komplex, well fir hir Formatioun ass keng Ausbildungsvirbedingung gefrot.

E weidere Problem besteet och wuel doranner, dass déi meescht Instituter, déi eng Psychoanalysteformatioun ubidden, keng Diplomer ausstellen, mä eben och déi Leit duerno dann einfach an hiren Annuaire vun hiren Schoul ophuelen.

Dofir huet d'CSV och nach eng Kéier virun dem Ofschluss vun de parlamentareschen Aarbechte proposéiert, fir am Gesetz festzehalen, dass d'Psychoanalys an den Titel vum Psychoanalyst net betraff wieren. Ennerstézt gouf dësen Amendement iwwregens vun Ufank u vun der politescher Sensibilitéit vun déi Lénk. Merci do derfir.

D'Majoritéit huet dëst nees verworfen, an no laangen Diskussiounen huet de Rapporteur dann awer e Passage bäigesat mat Referenz op dat belscht Gesetz, wéi et elo am Rapport steet, an dass also och, wann déi Leit d'Konditiounen net géifen erfüllen iwwert d'Iwwergangsbedingungen, se dann awer kéinte weider als Psychoanalyst ausüben an och deen Titel droen. Mir hoffen, dass dat hinnen elo genuch Rechtssécherheet gëtt.

Dir Dammen an Dir Hären, d'Zouloossungskonditiounen sinn natierlech de Schlüsselpunkt vun deem neie Beruff vum Psychotherapeuten. Den Text gesäit jo vir, dass een entweder Psycholog oder Dokter muss sinn, fir no enger psychotherapeutescher Ausbildung och als Psychotherapeut kënnen ze schaffen.

De Schwéierpunkt beim Psycholog läit bei der klinscher Psychologie. Klinsch Psychologie heescht awer net, dass se an der Klinik stattfënnt, mä dat wëllt soen, si huet eng Approche, wou se kuckt a probéiert, virun allem de Mënsch ze verstoen an de Sënn vun dem psychesche Problem oder Konflikt, deen e mat sech dréit. De klinsche Psycholog weist och zolidd Kenntniss op iwwer psychesch Krankheitsbiller an ass och forméiert, fir psychologesch Problemer ze diagnostizéieren. Dofir ass et och wichteg, dass déi verschidden aner Psychologiesdiplomer, déi sollen unerkannt ginn, och genuch Formatiounsunitéiten an der klinscher Psychologie virweisen.

Den Dokter, deen de Beruff vum Psychotherapeuten wielt, huet och e Bagage, fir medezinesch Diagnosen ze stellen. An hie verzicht jo domadder och wuelverstanen, fir och als Dokter ze praktizéieren.

Fir eng richtig Diagnos ze stellen, si seriö Kompetenzen an Zäit gefrot. De Psychotherapeut muss d'Stéierung, déi d'Ursach vum Berodung ass, duerch eng Anamnes, also duerch eng Analys vun der Liewensgeschicht vum Patient, an dee richtige Kontext setzen. Déi zougeloosse Beruffer brénge jiddefalls déi néideg Basisvoraussetzungen mat sech, fir sech als Psychotherapeut ze spezialiséieren. Historesch ass et jiddefalls, dass éischtmoleg hei zu Lëtzebuerg offiziell eng Therapie dierf vun engem anere Beruff ausgeübt ginn, wéi vun engem Dokter.

D'CSV begreist ausdrécklech d'Ouverture, fir och engem anere Beruffsstand wéi den Dokteren d'Méiglechkeet ze ginn, fir als Psychotherapeut tätig ze sinn, eng Valorisation also fir deen nach relativ jonke Beruff vum Psycholog. An net nëmmen de Beruff vum Psycholog huet e wäite Wee gemaach hei zu Lëtzebuerg an all deene Joren, mä och d'Psychologie. An et sief och kuerz erënnert un d'Pionéier vun der Psychologie hei zu Lëtzebuerg, d'Professore-Psychologen, den Dokter Gaston Schaber, den Dokter Paul Dickes an den Dokter Bib Even wéi

och den Neuropsychiater Fernand Hastert.

Haut ass de Beruff vum Psycholog enorm diversifiéiert: am Enseignement, am Santéberäich, am Familljeberäich, an der Justice, der Police, der Armée, an der Protection civile, der Wirtschaft, der Aarbechtswelt, a méi rezent och an der Verkéiers- a Mobilitééitspsychologie. An och d'Zuel vun de Psychologen, déi agreéiert sinn, fir eng eege psychologesch Praxis ze bedreiwen, geet an d'Luucht.

Här President, léif Kolleeinnen a Kolleeen, ech hoffen, Dir hutt Verständnis fir mäi klengen Exkurs hei an d'Welt vun der Psychologie. Et sollt en Hommage sinn un d'Pionéier vun der Psychologie hei zu Lëtzebuerg.

Op jidde Fall sinn d'Psychologie an d'Psychologen net méi hei aus eiser Gesellschaft ewechzedenken. A grad si ass vu vireran interdisziplinär ausgerichtet an huet eng Kultur entwéckelt och vu multidisziplinärer Approche an Zesummenaarbecht innerhalb vun deem ganzen Hëllefssystem ronderëm de Mënsch.

D'Gesetz verlaangt e Mindestsockel vu Kenntnissen a Kompetenzen, déi déi Interesséiert mussen no hirem Basisdiplom an hirer psychotherapeutescher Zousazausbildung virweise kennen.

Ee vun de grouse Kritikpunkte bleift - dat seet och d'SLP, also d'Sociétéit vun de Psychologen -, dass de Kursus vun de Studien an ECTS-Kreditter ausgedréckt ass, dat heescht als „European Credits Transfer System“ am Kader vum Bologna-Prozess, an net a Stonnen. Den Text gesäit also keen Emrechnungsschlüssel vir, wéi vill Stonnen déi 70 ECTSe géifen ausmaachen. Dat wier also de facto e Monopol fir d'Unisausbildung.

Domat awer wieren d'office all Persounen ausgeschloss, an dat sinn der vill, déi hir psychotherapeutesch Ausbildung an engem net universitären Institut gemaach hunn. An dës Institute sinn awer laut EU-Richtlinien net autoriséiert, fir ECTSen ze akkreditéieren a kënnen legal gesinn nëmme Stonnenzuele certifiéieren. An Däitschland ass dat kee Problem, well do d'Méiglechkeet besteet, als Ausbildungsinstitut carrément uerkannt ze ginn.

Et ass gewosst, dass d'Uni Lëtzebuerg schonn am Virfeld vun dësem Gesetz zënter Hierscht 2013 e Master an der Psychotherapie ubitt an domat elo scho vu virera gewëss Standarder festgeluecht huet. Déi Formationen ass zwar villsprouche, mä vläicht net esou villsäiteg, wéi dat wëschenswäert wier. Si ass nämlech besonnesch op verhaltenstherapeutesch Therapie achséiert.

An hei en Appell säitens der CSV, fir d'Uni mat anzebezeien, fir d'Formation vum Master verstärkt ze dévoppéieren a Richtung vun engem Enseignement duerch, wa méiglech, Professere-Psychotherapeuten vun nach méi verschiddene psychotherapeutesche Methoden, déi kennen enseignéiert ginn, achséiert op verschidden Alterskategorien an Typen vu psychesche Stéierungen, wéi dat och an der Praxis de Fall ass. An des Weidere wier och nach d'Recherche ze féerden.

Nach eng Remarque zu der Supervisioun vum praktesche Stage, deem de Student muss während senger Formation maachen. Hei huet d'CSV insistéiert, dass de Stage net exklusiv am Spidolsmilieu daërf stattfannen.

Den Text schwätzt och vun enger Formation continue vun de Psychotherapeuten. Do gëtt awer net drop agaangen, wéi dee Suivi soll sinn, ob se kontrolléiert gëtt. Mä wa mer awer hei vun esou enger héijer Qualitéit schwätzen, wéi dat soll zu Lëtzebuerg de Fall sinn, misst awer och d'Weiderbildung e bësselche méi preziséiert ginn - eppes, wat mir hei als CSV am Text vermessen.

D'CSV hat sech och staarkgemaach fir gutt Sproochekenntnisse vum Psychotherapeut, well d'Sprooch ass d'Aarbechtsinstrument, woumat en de Patient behandelt. De Psychotherapeut muss an enger Sprooch schwätzen, déi de Patient versteet, wat besonnesch wichteg ass am Fall vun enger psychologescher Krisis, wéi bei Selbstmordgefor.

D'Regelung ass elo déiselwecht wéi déi fir d'Dokteren, a laut EU-Virgäbe kënnen mer net méi froen. D'CSV fäert awer, dass dat net duerheet fir dësen Typ vun Aktivitéit, well ech gesinn et awer nun emol schlecht, dass en Dolmetscher an enger psychotherapeutescher Sitzung niewendruséiert, an ech fäerte ganz, déi géif hir therapeutesch Wierkung verfeelen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, e ganz grouse Punkt ass d'Unerkennungsprozedur vun der psychotherapeutescher Formation, déi no der Basisausbildung gemaach gëtt. En attendant, dass vläicht eng Käier eng harmoniséiert europäesch Regelung vum Beruff vum Psychotherapeut kënnt, gëtt d'Gesetz vun 2009, dat d'EU-Direktiv vun der reglementéierte Beruffer ëmsetzt, ëm de Beruff vum Psychothe-

rapeut erweidert a läit also an der Kompetenz vum Héichschoulminister. De Rapporteur huet et och gesot.

D'Angscht vu ville Professionellen, déi elo um Terrain als Psychotherapeut schaffen an elo amgaang sinn ze studéieren oder déi sech wëlen als Psychotherapeut ausbilde loosse, ass, wéi eng Diplomer an Titelen aus dem Ausland uerkannt ginn. Onkloer ass, wéi eng Zousatzformation respektiv Kompensatiounsmaassnahmen ënner Ëmstänn mussen nogemaach ginn. Hei dierf keen Arbitraire opkommen. Hei mussen transparent an objektiv Kritären opgestallt ginn.

An ech verweisen och do op d'Stellungnahme vun der Regierung zur Motioun vum 18. Dezember 2014 vu menger Fraktiounskolleeigin Martine Hansen, wou se d'Regierung opfuert, d'Unerkennungsprozedur bei de Gesondheets- a Sozialberuffer ze evaluéieren an ze verbessere. An d'Gesetz muss effektiv ugepasst ginn, well eng nei Versioun vun der EU-Direktiv virgesäit, fir d'Prozedur ze vereinfachen, a virun allem souwuel de Refus wéi déi sougenannte Kompensatiounsmaassname mussen obligatoresch justifiéiert ginn.

Et wier jiddefalls all Concernéierte wäermstens unzzeroden, sech säin auslännesche Psychotherapeutendiplom oder Certificat offiziell a sengem Studieland fir d'Éischt uerkennen ze loosse, ier e seng Demande zu Lëtzebuerg erarecht. Potenziell, schätzen ech, kënten tëschent 600 bis 700 Psychologen a Generaliste plus e bësse méi wéi eng 1.500 Studente vu bëiden Zorte betraff sinn.

Begrëssenswäert ass jiddefalls an den Ae vun der CSV, dass d'Iwwergangsbestëmmungen nodréiglech opgelockert goufen. Sou kréien och déi Professionell mat enger anerer Basisausbildung nach während dräi Joer jo d'Méiglechkeet, uerkannt ze ginn, wa se en aneren Diplom hunn oder Titel oder Certificat, wa se mindestens 450 Stonne speziell Formation a Weiterbildung an der Psychotherapie hunn oder mindestens fënnf Joer psychotherapeutesch Praxis kënnen virweisen. Déi hätten och soss riskéiert, an d'Illegalitéit ze falen. Mir wëssen awer leider net, wéi vill dass do där sinn.

Hei stelle mer awer och nach d'Fro, firwat de Collège médical eleng an d'Spill kënnt, fir de Volet vun der Psychotherapie unzzerkennen, an de Conseil scientifique just en Avis gëtt. De Collège médical bestëmmt iwwregens och d'Psychologevertrieeder an deem Conseil. Jiddefalls kréien de Collège médical an de Minister hei en enorme Pouvoir, fir au cas par cas ze decidéieren, ob den Zertifikat oder Diplom, dee se hunn, als equivalent uerkannt gëtt.

D'CSV hätt kloer an transparent Regele virgezunn a fënnt et net gutt, fir vill Leit am Onkloer ze loosse. Ech wëll dat net weider kommentéieren, mä ech wëll drop hiweisen, dass an Däitschland zum Beispill och Pädagoge kënnen Psychotherapeut ginn, wann déi Schoul, op där se d'Formation maachen, dat zouléisst. Dat ass de Fall zum Beispill bei de Kanner- a Jugendpsychotherapeuten, déi souguer deelweis als Facharzt uerkannt sinn. A bei eis ass déi Dier elo zou. Dat ass am Fong just nach an den Dispositions transitoires vum Projet de loi virgesinn.

Mä wat maachen déi, déi ënnerwee sinn, déi innerhalb vun deenen nächsten dräi Joer net fäerdeg sinn? Well dat ass eng ganz laang Dauer vu Studien an deem dote Fall. An an deem Fall hate se hir Studien ugefaang, wéi d'Konditiounen vun der Stee nach net bekannt waren!

An dann och nach d'Fro un d'Regierung: Wat fir eng Ressourcë gedenkt se anzusetzen, fir deen initialen Ustuerm vum Zouloosungsmandé fir d'Diplomuerkennungen an och fir d'Formatiounsuerkennungen, d'Autorisations d'exercer an engem rasonablen Délai ze bewältegen?

De wëssenschaftleche Bairoten vun der Psychotherapie huet ausserdeem e Wiertche matzeschwätze beim Curriculum an decidéiert iwwert déi zougeloossen Therapiemethoden. A mir wëelten och opruffen, dass déi Komposition, déi zwar bekannt ass, opgrond vun engem Kandidaturopruff soll gemaach ginn, an dass déi Komposition soll multidisziplinär a polyvalent gemaach ginn. An et ass och wichteg, dass dee Conseil scientifique ëmmer um aktuellste Wëssensstand ass, fir ze wëssen, wat fir eng nei Methode kennen zougelooss ginn.

Ech ruffen och hei d'Deklaratioun vu Stroossbuerg zur Psychotherapie an Erënnerung, déi awer, dat huet de Rapporteur net gesot, och festgehalen huet, dass d'Diversitéit vun de psychotherapeutesche Methode muss assuréiert a garantéiert ginn. An d'CSV ënnerstëtzt dat.

Mir plädéieren dofir, dass an deem interne Reglement vun deem Bairoten dofir och methodesch Kritäre festgeluecht ginn, déi och

d'Pluralitéit vun deene Methode kënnen festhalen. An am Kontext vun der Beruffsregelung insgesamt verweisen ech och op déi international Richtlinie vun der Europäescher Association vun de Psychotherapeuten, déi Member si vum Weltrot vun der Psychotherapie, a selbstverständlech och vun der Europäescher Federatioun vun de Psychologieassociatiounen.

Et muss ee sech bewosst sinn, dass vill Leit dobaussen net kënnen den Ënnerschied maachen tëschent engem Psycholog, engem Psychanalyst, engem Psychiater, engem Psychotherapeut oder soss engem psychopädagogeschen a soziale Beruff. Dem Client, oder besser dem Patient, deem ass et am Fong wichteg, dass e gehollef kritt. A bei deen ee passt besser déi eng Approche, bei deen anere besser déi aner.

Mä op jidde Fall muss mir als Politik de Kader sécherstellen, dass do, wou Psychotherapeut dropsteet, och Psychotherapeut dran ass. D'Patienten mussen viru Scharlatane geschützt ginn! Et riskéiert awer eng Veronsécherung bei de Leit ze bleiwen, well eben eng ganz Rei Professionen, déi zwar hir Preuve um Terrain gemaach hunn, hei zu Lëtzebuerg net reglementéiert sinn, dorënner schonn de Psychanalyst, zum Bispill de systemesche Familljetherapeut, de Musicothérapeute, de Konschttherapeut, fir nëmme déi puer ze nennen. Dat wier sécherlech eng Aufgab fir d'Zukunft.

A besonnesch ass et wichteg, de Public, virun allem déi betraffe Leit, déi Professionell, déi an der éischter Linn schaffen, gutt ze informéieren an opzklären, eng nei Kultur ronderëm de Wuertgebrauch vun der Therapie ze schafen a vläicht méi virsiichteg domat ëmzegoen. A firwat net dat an eng Preventiounscampagne fir déi psychesche Gesondheet an déi fréi Détection vun de psychesche Stéierungen apaken? Do missten och d'Medie mat agebonne ginn. A firwat och net en userfrëndleche Guichet unique „santé mentale“ schafen?

E puer Remarquen nach zum Berufsstand. Zu den deontologesche Regelen: Déi si weder Neiland fir d'Dokteren nach fir d'Psychologen, well zum Beispill déi Lëtzebuurger Gesellschaft fir Psychologie, déi huet sech schonn 2001 e Code de déontologie ginn.

Zwou Froen nach un d'Madame Minister zum Collège médical, zu deem dee Berufsstand zougeuerdnet ass. De Beruff vum Psychotherapeut ass jo en autonome Beruff. An Däitschland gëtt et zum Beispill eng eege Psychotherapeutekammer nief der Ärztekammer. Duerfir meng Fro: Wéini soll déi Reorganisatioun vum Collège médical, déi am Fong am Tirang läit, am Sënn vun enger méi grousser Onofhängegkeet vun deenen diversen Ordres sinn, déi an deem Collège médical Member sinn?

An eng weider Fro, ob Iwwerschneidunge besti vun deem Informatiouns- a Mediationsservice aus dem Patientengesetz par rapport zu der Schlichtungsfontioun vum President vum Collège médical am Fall vu Litigen.

Mäi leschte Schwéierpunkt, Dir Dammen an Dir Hären, geet ëm d'Plaz vun der Psychotherapie an eisem Gesondheetssystem. E Gesondheetssystem, dee sech modern a performant wëllt ginn, muss hautdesdaags och d'Psychotherapie virgesinn an och a kloer definéierte Fäll no transparente Regele rembourser. Dofir ass et fir mech onverständlech, firwat de Gesondheitsministère net parallel d'Preparative vun der Prozedur lancéiert huet bei der Nomenclatures-Kommission, wou d'Akten definéiert gi fir de Remboursement vun der Gesondheetskeess, quitte dass deen neie Groupement vun de Psychotherapeuten als de Verhandlungspartner muss gegrënnt ginn.

Mä ech fuerderen heimat awer och d'Regierung op, fir dës Grënnung proaktiv mat ze begleeten an och d'Prozedur vun der CNS, wou jo och d'Berechnung vum Käschtepunkt gemaach ginn, esou schnell wéi méiglech unzuerbelen. Mä dofir misst een och op där anerer Säit emol wëssen, wéi vill eis d'psychesch Problemer de Moment insgesamt och wirtschaftlech kaschten. Firwat och net hei auslännesch Experte mat bäizeien?

D'Patienten stinn um Spill a si mussen de Moment scho laang Waardezäiten a Kaf huelen. An hei ass, an den Ae vun der CSV, kostbar Zäit verluer gaang. D'CSV huet och déi Fro do e puermol opgeworf, mä do ass gesot ginn: Fir d'Éischt den Inhalt vum Gesetz an duerno kucke mer.

D'CSV huet och d'Fro opgeworf vum internationalen Referenzkader, deem déi psychesch Krankheeten definéiert. D'Majoritéit wëllt dat awer net an de Gesetzestext mat afléisse loosse aus Flexibilitäitsgrënn. Genannt gouf jo do déi zéngt Versioun vun den internationale Krankheetklassifizéierungen vun der Weltgesundheitsorganisatioun. An d'Interpretatioun ass awer net ëmmer evident.

(Coup de cloche de la présidence)

Jo, Här President, ech kommen - nach e puer Sätz, wann Der erlaabt - zum Schluss.

Wat ass nämlech eng psychesch Krankheet? Wat ass en Trouble mental? Wéi preventiv wëlle mer virgoen? Ass et net besser, déi psychesch Problemer am Ufank ze traitéieren, ier se zu Krankheete gi sinn, an dass domadder de Käschtepunkt reduzéiert gëtt? Well och d'Krankheess huet an hirem Avis dorobber higewisen, dass et ganz schwéier wier, dat doten ze definéieren an ausenannerzehalen, an ob mer hei net mangels onklorer Definitionen vläicht kënnen och e Risiko vun engem méi grouse Contentieux an deene Saache kréien. Wëlle mer wierklech déi psychesch Problemer medicaliséieren? Déi politesch Diskussioun, léif Kolleeinnen a Kolleeen, hu mer nach net gefouert.

Op jidde Fall, Här President, ech kommen zum Schuss a wëll domadder soen, dass de Psychotherapeuteberuff net an engem loftleere Raum häng. A mir hunn natierlech an der Santéskommission déi Froen all opgeworf, kruten awer net op alle Punkte Satisfaktioun. Mir wëllen eis dofir och beim Gesetz enthalten. An dofir kommen ech och zu enger Motioun, Här President, déi ech hei wëll ofginn. Wann ech gelift!

Motion 1

La Chambre des Députés,

- saluant la réglementation de la nouvelle profession de santé de psychothérapeute;

- considérant la complexité de la mise en œuvre de la nouvelle loi;

- rappelant le Plan d'Action pour la Santé Mentale 2013-2020 de l'Organisation mondiale de la Santé (OMS);

- renvoyant au «European Pact for Mental Health and Well-being», 2008;

- considérant le rapport d'expertise CRP-Santé «La réforme de la psychiatrie et politique de santé mentale», septembre 2013, Grand-Duché de Luxembourg;

- se référant à la déclaration européenne relative à la psychothérapie, dite «Déclaration de Strasbourg» de 1990 du Conseil de l'Europe;

- en l'absence d'une harmonisation, au niveau européen, de la formation et de l'exercice de la profession de psychothérapeute;

- se rapportant aux lignes directrices de l'Association Européenne de Psychothérapie (AEP);

- se référant aux lignes directrices de la Fédération Européenne des Associations de Psychologie (FEAP);

- considérant que l'Université du Luxembourg offre une formation de Master en psychothérapie depuis 2013, partant en amont de l'adoption d'une législation en la matière;

- prenant note que l'actuel texte de loi n'intègre aucun équivalent horaire pour les 70 crédits ECTS (European Credit Transfer System), par référence au processus de Bologne, que doit compter le cursus des études de psychothérapie, les formations universitaires constituent de fait la seule et unique référence et excluent d'office toutes les personnes ayant fait leur formation en dehors de l'Université, comme les instituts de formation non universitaires qui, selon les directives européennes, ne sont pas autorisés à accréditer des ECTS et ne peuvent donc légalement que certifier les présences en termes d'heures de formation;

- considérant la loi du 24 juillet 2014 relative aux droits et obligations du patient, portant création d'un service national d'information et de médiation dans le domaine de la santé;

- vu l'article 62 alinéa (1) du Code de la Sécurité sociale, définissant les critères de représentativité des groupements professionnels qui concluent des conventions avec la Caisse nationale de Santé (CNS);

- vu les articles 65 et 65bis du Code de la Sécurité sociale, le règlement grand-ducal du 30 juillet 2011 relatif au fonctionnement de la Commission de nomenclature des actes et services pris en charge par l'assurance maladie ainsi que le règlement grand-ducal du 26 octobre 2011 instituant un Conseil scientifique du domaine de la santé;

- vu la nomenclature des actes et services des médecins en vigueur en matière de neurologie, psychiatrie et gériatrie;

- vu la Convention entre l'Union des caisses de maladie et l'Entente des gestionnaires des structures complémentaires et extra-hospitalières en psychiatrie a.s.b.l. (EGSP), entrée en vigueur le 1er janvier 2008;

- vu les règlements grand-ducaux pris en exécution

tion de la loi modifiée du 16 décembre 2008 relative à l'aide à l'enfance et à la famille;

- *soucieuse des longs délais d'attente actuels en matière de prise en charge psychiatrique, psychologique et psychothérapeutique;*

- *craignant que le grand public et surtout les personnes-cibles de la présente loi resteront exposés sur le marché à toute une gamme de prestations non réglementées offertes par divers acteurs;*

invite le Gouvernement:

- *à prendre dans les meilleurs délais et de manière coordonnée toutes les mesures nécessaires en vue de l'application de la présente loi en concertation et en dialogue avec tous les acteurs impliqués;*

- *à libérer les ressources nécessaires afin de garantir le traitement, dans un délai raisonnable, de l'afflux initial prévisible de demandes de reconnaissance des diplômes, certificats ou autres titres étrangers et de demandes d'autorisation d'exercer;*

- *à se faire accompagner dans le cadre de la mise en application par un «steering group» auquel sont associés des experts externes;*

- *à nommer les membres du futur Conseil scientifique de psychothérapie sur base d'un appel aux candidatures tout en veillant à leur multidisciplinarité et à ce que le règlement interne y relatif, incluant des critères méthodiques, s'oriente aux dispositions et recommandations ci-avant afin que la pluralité des méthodes psychothérapeutiques soit assurée et garantie;*

- *à inciter de manière proactive la création d'un groupement luxembourgeois représentatif des psychothérapeutes aux fins de la négociation d'une convention avec l'Union des Caisses de Maladie, réglant la prise en charge des actes et services professionnels dispensés par les psychothérapeutes;*

- *à saisir la Commission de nomenclature afin de démarrer dans les meilleurs délais la procédure de la définition des actes et services professionnels dispensés par les psychothérapeutes et, le cas échéant, afin de conclure un partenariat avec un service spécialisé international ou de s'adjoindre un expert international;*

- *à faire avancer la réorganisation planifiée du Collège médical dans le sens d'une plus grande autonomie des différents ordres y regroupés;*

- *à impliquer l'Université du Luxembourg dans la mise en application de la présente loi aux fins d'une adaptation de la formation de Master en psychothérapie se rapprochant de la pratique dans le sens d'un enseignement d'une pluralité des méthodes psychothérapeutiques applicables à diverses catégories d'âge et de troubles mentaux des patients;*

- *à créer ou renforcer les conditions organisationnelles et financières promouvant la recherche évaluative dans le domaine de la psychothérapie;*

- *à lancer une large campagne d'information et de prévention permettant d'éclairer le public sur les différents types de prestations et prestataires officiellement reconnus, de prévenir les troubles mentaux, d'en améliorer le dépistage précoce et de promouvoir la santé mentale;*

- *à créer un guichet unique «santé mentale» garantissant l'accès égalitaire et facile de toutes les personnes concernées aux informations et aux soins;*

- *à procéder à une évaluation et un bilan de la mise en œuvre de la présente loi intégrant l'appréciation par les patients concernés, l'évolution de la législation européenne en la matière et l'évolution des troubles mentaux dans notre société.*

(s.) Sylvie Andrich-Duval.

An déi ech nach an zwee Wieder brauch eigentlech just ze kommentéieren, well all dat, wat an där Motioun steet, hunn ech a menger Ried agepaakt, wou ech am Fong d'Regierung opfuederen, fir déi Schwaachpunkten, déi am Gesetz nach sinn, unzegoen, fir och en „steering group“ zum Beispill nach anzsetzen a fir eng Evaluatioun maachen ze loosse vum Gesetz, wou och d'Patiente mat abezu ginn an och déi europäesch Gesetzgebung am Ae gehale gëtt an och d'Evolution vum de psychesche Stéierungen.

Dir Dammen an Dir Hären, ech hoffen, dass ech e bësse Support kréie fir déi Motioun hei vun de Kolleegen an der Chamber. D'CSV-Fraktioun steet jiddedalls hannendrun. A mir wäerten eis, wéi gesot, beim Gesetzesprojekt hei enthalten.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci der Madame Andrich. Wann Der erlaabt, ech wollt just der Madame Andrich soen, dass de fréiere Gesondheetsminister mech gebieden

huet, hir ze rappeléieren, dass hie séngerzäit de Projet de loi am Numm a mam Accord vun der gesamter Regierung deponéiert huet.

► **Plusieurs voix.** - Aah!

(**Brouhaha**)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ech hunn där Bitte dann heimadder Genüge gedoen an d'Madame Andrich doriwwer informéiert, wat de fréiere Gesondheetsminister mer an d'Ouer geflüstert huet.

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Här President, dierf ech nach dozou eppes soen?

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Selbstverständlich!

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Merci, Här President. Dat ass mer ganz kloer bewosst. Zu deem Zäitpunkt war awer och den Avis vum Statsrot nach net do, wéll ech rappeléieren. Well d'CSV dréit jo awer dee Projet, wat d'Objektiver ubelaangt. An ech wéll och rappeléieren, dass den Däiwe am Detail läit. De Rapporteur sot et och schonn. Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ma ganz gär geschitt. Dann huet d'Wuert den Här Goerges Engel.

► **M. Georges Engel (LSAP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, als Spriecher vun der LSAP wéilt ech zu e puer Saachen awer hei Stellung huelen. Fir d'Éischt wéilt ech soen, dass dat, wat den Här President elo grad gesot huet, dass dese Gesetzestext...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Muss net d'Riednerléscht agehale ginn, Här President?

► **M. Georges Engel (LSAP).** - Wat gelift?

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Et ass fir d'LSAP.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Ah sou, pardon.

(**Brouhaha**)

► **M. Georges Engel (LSAP).** - Ech hu mer d'Wuert net geholl, ech hunn d'Wuert vum President kritt. An ech stinn hei als Vertrieeder...

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Här Urbany!

► **M. Georges Engel (LSAP).** - Voilà. Fir d'Éischt wéilt ech soen, dat, wat de President och gesot huet, dass hei de Gesetzesprojekt déposéiert gouf de 6. Juni 2013 vun der Majoritéit CSV/LSAP, dass dat gemaach gouf vum deemolege Gesondheetsminister, dem Mars Di Bartolomeo, an dat am Numm vun der ganzer Regierung. Deen Text ass also vun der CSV dee Moment gedroe ginn.

Ech muss och soen, dass am Kader vun dem Speech vun der Madame Andrich, mengen ech, dat Wuert, wat am meeschte gesot ginn ass, dat war d'Wuert „CSV“. Et gouf ëmmer erëm gesot, wat d'CSV an deem Projet esou Guddes an esou villes Exzellentes gemaach hätt. Wann Der an de Sitzung mat derbäi gewiescht wäert, an Dir konnt dat an de Rapporte jo alleguerten noliesen, dann hätt Der awer dee Schlaangewee vun der CSV an deem Dossier kënnen novollzéien, well et war net ganz evident, erauszefannen, wéi dann elo d'Positioun vun der CSV wier.

Virun de Wahlen, nodeems de Projet fir d'Éische Kéier de 4. Juli 2013 an der Kommission beschwat gouf, wou d'Vertrieeder vun der CSV an der Kommission d'Madame Andrich, d'Madame Arendt, den Här Oberweis, den Här Meyers an d'Madame Frank - gesot hunn, dass dese Projet e gudde Projet wär, si am grouse Ganzen dee Projet hei och matgedroen hunn, och eng ganz Rei vu Saache mat ënnerstëtzt hunn, déi och déi deemoleg Majoritéit mat ënnerstëtzt huet, war dann op eemol de 17. Juni 2014...

(**Brouhaha**)

...de 17. Juni 2014, ee Joer duerno,...

(**Brouhaha**)

...war awer e Revirement vun der CSV ze gesinn, dee bal net méi auszehale war,...

(**Interruptions diverses**)

...wou Leit aus der Kommission, déi virdru mat Jo geäntwert hunn, dann op eemol sech hu missen enthalten op Drock vun anere Leit aus der Kommission, déi du sech do an Zeen gesat hunn a gesot hunn, dass se net méi domadder d'accord wären an dass d'Positioun vun der CSV am Laf vun engem Joer radikal geännert hätt. Dat ass et ginn an deem Projet.

(**Brouhaha**)

Dat huet natierlech och mat sech bruecht, dass eng Rei vun Diskussiounen méi laang gedauert hunn, dass dat och méi extensiv gefouert ginn ass. An duerfir hu mer och zwielef Sitzunge gebraucht, fir den Text do ze finaliséieren.

Wann elo gesot gëtt, et wär de Wëlle vun der Majoritéit gewiescht, fir den Text hei duerchezuboxen, da kënt Der secher sinn, dass mer keng zwielef Sitzunge gebraucht hätten, fir den Text hei ze finaliséieren! Mir hätten eis mat véier Sitzunge kënnen begnügen an da wär alles un an aus gewiescht. Mir wollten eis abso-lutt net virwerfe loosse, dass mer den Text hei wéilt duerchezuboxen. An duerfir hu mer dann tous les détails, an ech mengen, mat der CSV, e ganz gudde Projet hei op den Dësch geluecht, dee wierklech all deenen Detailfroen esou gutt wéi méiglech Rechnung gedroen huet.

An Dir hutt et selwer gesot, Madame Andrich: Et war net einfach, hei alleguer déi Linne beieneenzekréien, déi an deem Dossier matgeschwat hunn. Dat war eng Sisypheaarbecht. An ech mengen, dass mer hei awer e ganz gutt Gesetz duerfir gemaach hunn.

Duerfir verstinn ech och net, wann Der sot, dass d'Majoritéit gesot hätt, mir maache fir d'Éischt de Contenu vum Gesetz an de Rescht duerno. Majo, et geet ëm de Contenu vun deem Gesetz. An et ass jo kloer, dass d'Majoritéit sech fir d'Éischt ëm de Contenu vun deem Gesetz këmmert, ier se vläicht accessoire Froen hei wéilt traitéieren.

Duerfir wéilt ech nach eng Kéier soen, dass dat heiten e Gesetz ass, wat d'vollst Vertraue vun der LSAP-Fraktioun huet. Wou mer mat de Leit aus der Kommission, awer och mat de Leit vum Ministère konnten hei e Gesetz maachen, wat d'Linn hält a wat virun allem den Objektiv vum Gesetz nach ëmmer Rechnung dréit, nämlech der Qualitéit, souwuel vun der Formation vun deenen, déi herno Psychotherapeut sinn, wéi dann awer och der Sécherheet vun deene Leit, déi kënnen vun deene Servicer vum Psychotherapeut da profitéieren. Nämlech dass d'Patienten ënner uerdentleche Konditiounen kënnen vun deene Leit traitéiert ginn an dann och wëssen, dass se do eng Behandlung kréien, déi Kapp a Fouss huet an déi gepréift ass, souwuel vun der Formation vun de Psychotherapeute wéi awer och vum Ministère.

Sou, dat gesot, ginn ech nach eng Kéier d'Zoustëmmung vun der LSAP.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Nächsten geschriwwene Riedner ass den Här Edy Mertens.

► **M. Edy Mertens (DP).** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, et ass wichteg, datt mer an eiser Gesondheetspolitik de Fokus net nëmmen op déi physisch, dat heescht kierperlech, mä natierlech och op déi psychesch Gesondheet leeën. Och psychesch krank Leit brauchen eng adequat medezinesch respektiv therapeutesch Versuergung. Si brauchen, niewent der Behandlung vun deenen akute Symptomer, och Hëllef, fir hiert Liewe mat hirer Krankheet kënnen ze meeschten, gradesou wéi Moossnamen, déi eng Verschlëmmung vun där Krankheet verhënneren.

Mir liewen an enger Gesellschaft, an Dir hutt et sécher alleguerten och ewell matgemaach, an där natierlech Hektik am Alldag, Stress, Leeschungsdruck op der Aarbecht, an der Schoul quasi zu engem alldäegleche Phänomeen gi sinn. Vill Leit kënnen gutt domat ëmgoen, awer och ëmmer méi Leit kréien do grouss Problemer. Déi Wieder, déi mer alleguerten kennen, déi fréier kee Mënsch kannt huet, dat ass dat „Ge-burn-outs“ oder d'Depressioun, déi sinn natierlech un der Dagesuerdnung. Wann e puer Leit an der Groussaass beieneestinn, da geet et lass. Soss hu se geschwat: Wou hues de déi schéi Posch kaaft? Élo geet et: Ech si gestrest. Ech hunn Depressiounen. Ech hunn e Burn-out. Et schéngt also eppes sech ze änneren, geännert ze hunn.

Och wa psychesch Krankheeten dann ëmmer méi dacks och medial thematiséiert ginn, esou bleift dach awer nach vill, vill Oplärungsarbecht ze leeschten, fir datt des Krankheeten natierlech aus dem Eck vum Tabu erausgehol ginn. Dës Diskussioun géif allerdéngs sécher hei de Kader sprengen, d'Riedezäit wäit iwwerschreiden. An ech kann lech just soen aus 32-jähriger Erfahrung als Hausdokter, datt awer déi dote Problemer, géif ech soen, wéi och virdrun d'Statistik genannt gouf, esou 25% bis 30% vun der Aarbecht vun engem Praktiker ausmaachen.

Här President, dat virleiend Gesetz huet eng ganz laang Virlafzäit. Am Fong geholl huet et säin Ursprung an enger Motioun, déi d'Chamber den 29. Januar 2004 am Kader vun engem Débat iwwert d'Reglementatioun vu verschiddeenen Disziplinne vun der net konventioneller Medezin ugehol huet. Deemools gouf d'Psychotherapie als eng vun de fënnef Branchen identifizéiert, bei där gesetzlechen Handlungsbedarf géif bestoen.

An haut, méi wéi zéng Joer duerno, gëtt mat deem Text de Beruff vum Psychotherapeut zu

Lëtzebuerg reglementéiert. Reglementéieren, dat heescht an eisen Aen awer och, datt ee Kader geschaf gëtt, fir déi Disziplin ze akzeptéieren als Profession de santé. Dat wéll ech nach eng Kéier hei betounen: Dat ass eng Profession de santé an net eng Profession médicale!

Reglementéieren heescht virun allem awer och, déi noutwendeg Formatiounen an Ausbildung definéieren. Reglementéieren, dat bedeit awer och, an net zulescht, kontrolléieren, Kontrollmechanismen opstellen, fir déi an de Grëff ze kréien, déi dorëmmer ënner engem aneren, falsche Fändel segelen an déi sech ënner dem Deckmäntelche vun der Komplementarmedezin probéieren, breetzemaachen, Geld ze verdéngen, Scharlatanerei ze bedriewen a ganz villes zum Onwee ze maachen.

Ier een als Législateur awer eppes ka reglementéieren, muss een natierlech wëssen, vu wat ee schwätzt respektiv et muss ee sech eens sinn iwwert d'Definitioun vun deem, wat soll do reglementéiert ginn.

Ech wéll net nach eng Kéier op den Detail vun den Diskussiounen an der Kommission agoen. Ech wéll awer soen, Madame Andrich: Mir souze beieneen an der Kommission, ech wor an där selwechter Kommission wéi Dir, et kann een awer net soen, datt mir kee gelauschtert hätten!

Mir woren nämlech déi, de Kolleeg Dokter Krieps an ech, déi gesot haten, mat lech zesummen, et misst een awer nach vläicht deen een oder aneren dohinnerbestellen an driwwer diskutéieren, soudatt mer gelauschtert hunn.

Ech muss lech awer soen, wéi mer dat dunn e puermol gemaach hunn, krut ech awer iergendwéi a mengem Bannendran e komescht Gefill, datt ech gemengt hunn: „Et wäert jo net esou viruueen, well dann ass dat Gesetz, da bass du ewell, ech weess net wou, begriewen, dann ass et nach ëmmer net fäerdeg“, well do koumen op eemol déi komeschste Saachen zur Diskussioun!

An ech, ech als Dokter an als een, deen awer och iergendwéi op enger Universiteit wor, hat ni eng Schwiereregkeet, mech un iergendeppes ze halen. Ech hat zwar verstanen dee grouse Problem, deen Der hat, wouvun ech och net esou vill kennen, mat deenen, déi an de konventionéierte Betriber schaffen, eng ganz gutt Aarbecht do leeschten an esou, mä ech wéll nëmme just soen: Fir mech wor awer kloer, an ech hu mam Rapporteur dat e puermol diskutéiert: Hei schafe mir e Kader, mir schafen e Kader, wou s de erapass a wou Bedéngungen do sinn, déi ee muss erfëllen, fir herno, no enger dräijähriger Ausbildung, déi een dann och ka maachen, wou jo d'Méiglechkeet ass, se nozemaachen, fir en Titel droen ze kënnen. Deen Titel ass „Psychotherapeut“ an erlaabt engem, Psychotherapie auszeüben.

Ech kann dozou nëmme soen: Domat hate mir ni e Problem. Den Dokter Krieps och net. Also, vun der DP aus kann een net soen, datt mer do geklongen hu wéi an der Opposition! Also, ech fannen dat iergendwéi net richtig, well mir sinn eis scho bewosst, datt een e Beruff nëmme kann ausüben, wann een déi Formation huet.

Ech kann lech och folgend Beispill soen: Als Hausdokter an der Wüst an am Land douewen hunn ech deslescht nach engem d'Zänn gerappt, wéi am ganze Land keen Zännndokter ze fanne wor. An do hunn ech deem d'Zänn gerappt an ech hunn em eng Rechnung geschriwwen. An ech hätt jo do vläicht kënnen dropschreiwen „Service de nuit“, iergendeppes. Neen, éierlech wéi ech sinn, hunn ech gekuckt bei den Dentisten a schreiwen dann Extraction dentaire, mat dem Tariff drop, dee si kréien. Ech wousst dunn och, firwat datt den Zännndokter keen Déngscht mécht, well dat ass esou weéne, datt s de bal e Laachkrämpche kriss. Also...

(**Hilarité**)

...beim Coiffeur kritt Der méi.

Mä du krut dee gudden Här, deem ech déi Zänn gerappt hunn, dat zrëckgeschéckt vun der Krankekeess an do stoung drop: „Wennt lech nach eng Kéier un Ären Dokter, well Ären Dokter ass net Zännndokter.“ An du wor ech mer bewosst, datt ech vläicht awer wahrscheinlech ewell 200 Zänn gerappt hunn zu Clierf.

Mä ech si keen Zännndokter, ech behaupten net, datt ech Zännndokter wier. An ech soen zu mengen Zännndokterkolleegen: Ech hunn lech eigentlech nëmme gehollef, well ech net wousst, dee wor wierklech total ratschfaul oder d'Wuerzel souz dran, an ech hu se erausgehol, a well ech dat geléiert hunn op der Schoul - mir hunn dat missen an eiser Ausbildung nach maachen, „Zännndokter“, tèschent dausend Gänseféisercher -, hunn ech se gerappt. Also, wat ech net sinn, an en Titel, deen ech net hunn, datt ginn ech och net reklaméieren, och wann ech gutt Aarbecht gemaach hunn!

A wann ee Psychotherapie mécht, da kann ech soen: Do musse mer e groussen, groussen Ënnerscheed maachen. Also, ech behaapten ëmmer, ech kenne wierklech vun der Psychologie a vu Psychotherapie näischt. Mä ech behaapten, datt ech an 32 Joer als Landdokter, esou kënnt et mir ëmmer vir, Psychologie a Psychotherapie exercéiert hunn, a ganz dacks: Bei Stierfäll, bei Krankheet, bei schwéierste Stroossenaccidenter mat zwee doudege Kanner, déi platt woren, bei all Méiglechkeet hunn ech mäi Mann gestallt. Ech hunn awer keen Titel „Psychotherapeut“. An ech verzichten drop. A wann ech e gären hätt, da ginn ech déi Formationen maachen.

Dofir wor fir mech kloer, wat de Kollege Engel gesot huet: Dat hei ass e Rahmen, do musse mir elo déi dramaachen a mir wëllen dee Beruff sécheren. An dat ass jo och ganz gutt esou. Ech wëll just soen, datt all déi Leit, déi dobaussen eng Aarbecht leeschten, sief et bei der Kannerbetreuung oder soss eppes, datt déi eng ganz wichteg Aarbecht maachen, eng therapeutesch wichteg Aarbecht. Si sinn awer vläicht net Therapeut. Wa se also elo an der Iwwergangsphas Bestëmmungen erfëllen, déi do virgesi sinn, kënne se dat jo nomaachen, wa se onbedéngt den Titel wëllen droen.

Ech géif awer mengen, mir sollen et net esou dramatesch gesinn, well ech ka mer net virstellen, datt mer déi dowéinst géifen entloossen. Also, dat kënnt jo net in die Tüte! Déi Leit hunn eng Aarbecht gemaach, déi exzellent ass, an déi sollen dat och virumaachen, mä vläicht dann net ënnert dem Numm: „Ech sinn de Psychotherapeut.“

Dofir, mengen ech, hätte mir eis an där Kommissioun awer masseg an intensiv domat befaasst. An ech sot nach an där leschter Sitzung, déi mer haten: Elo wäert et jo eriwwe sinn. Elo hu mer e Rahmen, ech mengen, mat deem jiddweree kann eens ginn. An ech mengen, meng Fraktioun mengt och, datt mer op jidde Fall, dat ass eis Meinung, e gudde Kompromëss elo fonnt hunn, mat deem all Akteure kéinten zefridde sinn.

Erlaabt mer awer, datt ech nach e puer méi generell Aussoen iwwert de Stellerwäert vun der Psychotherapie an hiren Notzen och fir déi betraffe Patiente maachen. D'Psychotherapie ass net, wéi dacks behaupt gëtt, nëmmen eppes fir Mënsche mat enger psychescher Steierung.

Och wann d'Akzeptanz vun der Psychotherapie an der Gesellschaft an deene leschte Jore gewuess ass, esou fäerten dach nach immens vill Leit dobaussen, driwwer ze schwätzen, datt si bei ee Psychotherapeut ginn. Wat ech iwwregens schonn eng Kéier gesot hunn hei an enger Ried iwwert d'Psychiatere, genau esou.

Ganz vill Leit verwiesselen dann och de Psychotherapeut mat engem Psychiater. Dat sinn awer zwou komplett verschidde Saachen, obsohn de Psychiater och Psychotherapie ka maachen. Mä de Psychiater ass e medezineschen Dokter, deen also eng Basisformation als Dokter huet an duerno, ech mengen, et ass elo iwwerall d'selwecht an der EU, sechs Joer Formation muss maachen als Spezialist an der Psychiatrie.

Firwat ass dat esou? An Dir wäert och gesinn, herno, an deem Saz, deen ech nach wäert soen, firwat datt dat esou immens wichteg ass. Dat ass jiddwerengem bewosst, dee weess, wat de Psychiater ass a wat bei e kënnt. An do wëll ech elo net direkt, datt een dofir als éischten Uspriechpartner selwer, ouni ee gesinn ze hunn, bei de Psychotherapeut kënnt. An dee weess dat och.

Ech ginn lech e Beispill: De Psychiater behandelt, dat wësst Der all, Depressiounen - endogener, exogener -, Manien. Et gëtt forensesch Psychiatrie, et gëtt Kannerpsychiatrie, Adolescenten. Zum Beispill hunn ech deslescht een an de Prisong..., ech hunn en net an de Prisong gesat, mä ech hu mussen e Certificat schreiwen, datt e fir eng Detention capabel wier, an dat wor e jonke Borscht an der Pubertéit, dee mécht Oligophrenie, esou wierklech, en huet d'Téléfonskabinn kuerz a kleng geschloen. Et gëtt da gesot: Jo, déi sinn aggressiv, déi hunn Droge geholl. Neen, en hat keng Droge geholl. E wor wierklech fir d'Psychiatrie. E wor krank. En hat eng psychesch Krankheet.

Deemnächst wëll ech lech soen, Leit tauche bei engem op an dann telefonéiert d'Famill a seet: „Sot, passt awer op, deen ass elo méi komesch ginn. E wäert jo net ewell mat dréseg Joer en Alzheimer maachen!“ Wat huet dee Gudden? Och, nëmme fir ze soen, wéi schwierig dat ze diagnostizéieren ass, en hat zum Beispill e beginnenden Tumor, ouni datt en direkt bei den Dokter kënnt mat Sehstörungen, mat Lähmungserscheinungen oder soss iergendepes. Also, dat Ganzt ass immens, immens komplex.

Da gëtt et déi ganz Branche „psychovegetativ Störungen“. Doriwwer kéinte mer jo 36 Stonne schwätzen. Dat stëmmt. Déi Leit brauchen net onbedéngt vun Dokter zu Dokter, vun Apdikt

zu Apdikt geschleeft ze ginn, se brauchen, an hire Fäll, eng richtig psychesch gutt Betreuung. Also, de Psychiater ass de medezineschen Dokter, deen also kuckt: Huet dat, wat deen do presentéiert als Symptom, eppes mat sengem Soma, mat sengem Kierper ze dinne? Kann ech et ausschlëssen oder net?

Dann de Fall vun enger Psychos, eppes esou Schlëmme, wat schwéier ze definéieren ass, datt viru kuerzer Zäit, et ass nach kee Mount hier, ech een an d'Klinik geschéckt hunn. Deen hunn ech agewisen a geschriwwen: Et ass en Danger public, e bedrot d'Leit. Et ass ganz schlëmm.

Fir d'Éischt huet en de Patron lassgezunn. An du leeft e mat enger Flënt dorëmmer. Dat war dunn och nach net schlëmm, well e se zum Gléck net gebraucht huet. Do hunn ech gesot: Ma deen huet eng Psychos. Du ginn ech zréckgeruff vun der Klinik, du soten déi mir praktesch: „A wat solls du scho vun enger Psychos kennen?“ Deen huet nämlech den Dokter aus dem Déngscht esou gutt iwwerzeegt a gesot: „Ma, déi sinn all géint mech! D'ganzt Duerf huet eng Verschwörung géint mech.“ Entre-temps, mengen ech, ass de Fall geleist. Dat ass eng ganz schwéier Psychos mat Gefor fir dobaussen. Also, et ass nëmme fir ze soen, wéi komplizéiert et ass.

Aner Fäll. All Dokter, deen heibanne sëtzt, kann lech se och verzielen. An et wor net nëmmen eng Kéier, mä e ganz dramatesche Fall, datt een nach owes bei ee kënnt, deen ee viru 14 Deeg gesinn hat, wou ee gesot hat: „Ech verlaangen awer, géi dach, wann ech gelift, bei de Psychiater!“ „Neen, ech hat dat schonn eng Kéier viru sechs Joer, dat geet an d'Rei. Wann ech déi Pëlle geholl hunn, da geet et besser.“

Et wor mer awer mulmeg, et wor mer net gutt, du schécken ech en an d'Urgence vun der Klinik. Si haten en och kuerz dogehalen. Zwee Deeg drop wor en erëmkomm, well se gemengt hunn, e wëllt éischstens net heibleiwen, zweetens ass et net esou schlëmm. An dann, kaum 60 Joer, e Suicide, wou s de dann deen aneren Dag geruff gëss. An dat ass gang und gäbe.

Eleng d'Thema Suicide, mengen ech, brauch ech heibannen net unzeschwätzen. Dat si Saachen, wouriwwer hei geschwat gouf, dat ass wierklech ganz frequent, ganz heefeg.

Also, deen de Kierper kennt, deen Dokter, deen d'Psyche kennt, dee muss wëssen, wat e muss maachen, fir dee Patient zougänglich ze maache fir den Therapeut. An dofir wëll ech soen, firwat datt et onméiglech ass, datt de Psychotherapeut Medikamenter ka verschreiwen. Dat kann een einfach net dulden, well dee Psychotiker muss eng bestëmmten Zort Medikamenter kréien, Neuroleptika, wou e psychovegetativ entkoppelt gëtt, wou en zougänglich gemaach gëtt fir de Patient (veuillez lire: Psychotherapeut).

Wou alt emol déi Dramatik ass an enger Famill no enger Gebuert bei enger Psychos, hu mer alles erlieft. Dat Schlëmmst, wat ech gesinn hunn, dat wor op der Universitéit. Do souz eng Fra beim Lift an der Psychiatrie, déi huet nach just sech esou no vir gebéckt, hin an hier. De Professor gouf gefrot vun dräi Studenten: „Wat ass da mat där doter? Mat där kann ee jo net schwätzen.“

„Ja...“, sot de Kryspin-Exner, „...sie sitzt schon drei Jahre so hier. Ganz dramatesch, ech erzielen lech dat.“ - sot en - „20 Deeg no der Gebuert denkt de Mann: «Wat mécht hatt dann elo?»“ Si haten d'Kand am Zëmmer stoen op der Alm, dat wor a Südtirol, mengen ech, wou déi gewinnt hunn, an du werft si d'Kand zur Fëster eraus! Natierlech onverständlech fir d'Famill, mä net méi zougänglich. Dräi Joer hospitaliséiert, och duerch d'Fachärzte, mat de Medikamenter: net méi zougänglich.

Also, dat Ganzt si Grenzen, wéi d'Madame Andrich gesot huet, wat ganz richtig ass, déi ganz schwierig sinn. Et ass schonn net, fir de Geck dermat ze maachen. Et ass wierklech eppes ganz, ganz Wichteges.

Da komme mer dann awer zu der Psychotherapie, zum Psychotherapeut, deen natierlech mat-hëllef, wéi et elo besser gesot gouf, wéi ech et wahrscheinlech ka soen, vun der Madame Andrich als Spezialistin, dee schafft mat anere Methoden, fir nämlech ze kucken, fir vläicht déi Aart a Weis, wéi de Patient mat senger Krankheet, mat bestëmmte Situatiounen ëmgeet, positiv ze beaflosse mat aneren Therapien.

Dat kënne Relaxationsséance sinn. Ech wor nach ni bei engem, ech weess et net. Mä ech weess, datt et exzellent hëllef, wann et an deem richtige Moment op där richteger Plaz abruucht gëtt, an datt et net ass, fir de Geck ze maachen, mä et soll een dann dat richtegt Bild vun deem Beruff am Kapp hunn, well et zirkuléieren nach ëmmer déi falsch Biller dorëmmer. An dofir zécke vill Beträffener, fir bei esou e Psychotherapeut ze goen, och, wann een hinnen

een empfiehlt, och bei de Psycholog, well si wëlle jo net dobausse fir verréckt gehale ginn, esou wéi dat nach dacks an eiser Gesellschaft duergestallt gëtt.

Bis haut, hoffentlech bis zum Vote vum Gesetz, houg de Beruff vum Psychotherapeut souze-soen am loftleere Raum. Et ass awer am Interesse vun alle Concernéierten, ob Therapeut oder Patient, datt dat elo geännert gëtt.

Et kann dach kee soen, datt et normal ass, datt eng erprouft a bewäert Déngschtleeschung wéi d'Psychotherapie net an Usproch geholl gëtt, well déi Betraffen net wëssen, u wie se sech solle wennen a wéi se iwwerhaapt bei esou een Therapeut kënne kommen an dofir qualvoll Jore mussen hanner sech loossen.

Mir müssen et fäerdegrëngen, fir datt déi concernéiert Leit ouni grouss Ëmweeër direkt bei engem Psychotherapeut landen, an net zum Beispill bei engem Scharlatan, wéi dat vir-drün erwähnt gouf, dee meeschtens méi Schlechtes wéi Guddes mécht a fir mech all Respekt verluer huet, säitdeem s de higees an du méchs Geld mat Leit, wou s de gesinn hues, an och dee weess, datt et final ass, datt näischt méi ze maachen ass fir déi Krankheet, an dann nach Dausenden an Dausende vun Euroen anzekasséieren, zum Beispill wann eng psychologesch Betreuung gemaach gëtt am Rahme vun engem Kriib. Dat si Saachen, wou dat Gesetz hei seet: Elo geet et duer. Dat ass tout simplement verbueden. Wann een eben net befäegt ass, dee Beruff auszeüben.

Leider ass et nämlech nach esou, datt eng ganz Rei vu Patienten dozou tendéieren, an deene schwierige Situatiounen an d'Hänn vu gewësse Scharlatanen a Sekten ze kommen, wat ech aus beruflecher Erfahrung och ka soen. Dat Schéinst, nëmme just fir heibannen, well et ëmmer esou dréchen ass, nach eng Episod, déi ganz flott ass.

Et ass e Mann aus dem Süden, ganz déif ënnen aus Portugal, am Süde vu Portugal, deen hat mech owes consultéiert. Den Edem ass e siche komm. An de Mann souz déi meescht Zäit op de Knéien hannen am Auto ze kräische vu Péng. En huet gejaut, hat Féiwer, hat Schüttelfrost. Déi sinn owes um eelef Auer zu Lëtzebuerg gelant, hu mech consultéiert. Ech si bal op de Réck gefall. Ech sot: „A wat ass lech da passéiert?!“

An du huet de Mann dann erkläert, hien hätt ewell gemengt, et wier eng Bandscheif ënnen am Réck eraus, an e wier bei e Wunderheiler gaangen. An deen huet fonnt, et mistt een en Eise waarm maachen esou wéi bei engem Schmadd, anscheinend sollt dat an enger Apdikt geschitt sinn, an en dréckt dem Mann dat an d'Ouer eran, fir datt d'Bandscheif ënnen am Réck sollt erasprangen.

Wat hat de Mann? Eng schwéier Entzündung. Ech hat en deemools d'urgence bei en ORL geschéckt an duerno ass en zu Aachen gelant op der Uniklinik. Also dramatesch Situatiounen. Ech si frou, datt et esou Saachen hei am Land, ech hoffe jiddefalls, net ginn.

An och an där Branche, deenen déi ausgeliiwert sinn, wéi grad an der Psychiatrie an deem doten Domän, muss een oppassen, well déi brauchen net mat deene Geschichten ze hantéieren an et kann een awer en Abus vun deene Leit maachen. Dat ass also iergendwéi inakzeptabel, datt ee mat Handopleeën an anere esoterischem Hokuspokus do wëllt heelen. Dat gëtt net toleréiert an enger moderner Gesellschaft, fannen ech op alle Fäll.

Dobäi kann d'Psychotherapie duerchaus als eng ganz wichteg begleedend psychologesch Ennerstützung bei Schwéierstkranken, wéi zum Beispill bei kribskranke Patienten oder awer och bei anere schwéiere Krankheeten, agesat ginn. An et ass bewisen, datt parallel zu der medezinescher Behandlung, wou Chemotherapie gemaach gëtt, zum Beispill e positiven Effet ass, wann een eng optimal psychologesch Ennerstützung kritt, wat iwwregens och bei eis gemaach gëtt, zur vollster Zefriddenheet vun de Patienten, well et ass jo esou, datt si dacks duerno sech sehnen, datt ee mat hinne schwätzt. Si hunn och erausfonnt, datt duerch d'Schmäerzmëttel fir Kribspatiente mat Metastasen daitlech erofgesat kënne ginn.

Esou ass dann d'Psychotherapie, wéi ee se, an eisen Aen, sollt gesinn, eng Ergänzung, e Complément zur traditioneller medezinescher Therapie. Net als Ersatz oder eng Aart Verbesserertherapie. Et geet net drëm, fir hei ee géint deen aneren auszespillen oder alternativ Therapien oder Gott weess wat erëm ervirzehuelen an ze soen: Ech hunn dat bescht Rezept. Weder de Schoulmedeziner huet dat bescht Rezept nach de Psychotherapeut, mä matenee kënne mer ganz vill vollbrëngen.

Et ass esou, datt eng psychotherapeutesch Behandlung d'Liewensdauer net onbedéngt verlängere kann. Si kann de Kranken net onbedéngt heelen, mä si kann awer sécher, sécher

hëllefen, seng Liewensqualitéit enorm ze verbesseren.

Här President, ech mengen, et kann een eng Diskussioun ronderëm d'Reglementierung vun der Psychotherapie net lassgeléist vun der Fro vun de Käschte féieren. Et ginn zwee Campen, zwee Lageren an dëser Diskussioun. Et gëtt op där enger Säit déi, déi behaapten, d'Psychotherapie wier ze deier an hiren Notze wier net nogewisen, wier ongewëss. An op där anerer Säit gëtt et awer déi, déi soen, datt eng psychotherapeutesch Behandlung, zur richteger Zäit, gutt gemaach, net nëmmen de betraffene Patiente psychesch Leide géif erspieren, mä och der Krankekeess a respektiv der Gesellschaft vill Sue géif spieren, well et a villen Domänen ganz gutt hëllef.

Ech sinn der Meinung, datt et muss zu enger Prise de conscience bei de verantwortlechen Akteuren am Gesondheitswiese kommen, wat d'Unerkenne vu psychotherapeutischen Interventionen ugeet. Esou Interventionen kënnen dem Patient laang Joren un Traitementen erspieren, déi vläicht sennlos sinn.

De Rapport Käschten/Effikassitéit ass, wann een den Experte ka gleewen, ganz favorabel. An anere Wierder: Déi laangfristeg duerch eng Psychotherapie agespuerte Suen decken d'Käschte vun der psychotherapeutischer Behandlung meeschtens. Ech erënneren och drun, datt d'Sozialpartner an de Krankekeessgremien ewell méi wéi eng Kéier de Wonsch no engem Finanzierungsmodus ausgedréckt hunn. Eng Diskussioun steet allerdéngs nach aus.

Ier ech zum Schluss kommen, wëll ech an deem Kontext nach e puer Wierder zu engem méigleche Remboursement vu Séance beim Psychotherapeut soen.

Dëst Gesetz regelt dës Fro net, mä si wäert sech awer an der Zukunft, trotz allem, stellen. Wëssend, datt de Budget vun der Gesondheitskeess sech an engem fragillen Équilibre befënt, a wëssend, datt d'Dépense vun der CNS an deenen nächste Joren éischter net wäerten erofgoen, ass dës Fro ëmsou méi wichtig. De Kuch, deen et ze verdeele gëtt, wäert sécher net méi grouss ginn.

Hei bleiwen nach eng ganz Rei Froen ze klären. Wat fir eng Akten, déi duerno och rembour-séiert ginn, ginn an der Nomenclature zréckbehalen? Wéi vill Séance gi rembour-séiert? Eng ganz wichteg Fro, wa mer nämlech och erlaben, datt een esou ouni eng aner Consultatioun bei de Psychotherapeut ka goen.

Mir wëllen net déi Situatioun, wéi mer se eis kënnen ausdenken, datt et da geet beim Kaffiskränzchen: „Ouh, hat dain Dokter dir net nogelauschert?!“ Majo, mir kréie jo déi Télefonen, déi si jo këscht! Do kriss de dann en Télefon um zéng Auer owes: „Ech sinn esou traureg. Meng Nies, déi huet en Appartement zu Nice. Et ass awer elo...“ - ech weess net wat - „...net grouss genuch, a mir wollte muer dohinnerfueren.“

Awer da seet deen datt beim Kaffiskränzchen, da seet deen: „Ma wann dain Dokter dir net nolauschert, dain Chirurg dir net nolauschert, ma da gëtt et jo eng nei Professiou, déi heescht Psychotherapie. Ech war do, ma dee lauschert der no. Da gi mer elo dohinner.“ Dat kann et net sinn. Also, net de Geck gemaach, dat kann et wierklech net sinn.

Also, ech géif soen, datt, nodeem consultéiert gouf beim Patientendokter oder Psychiater, een dann och soll bei säi Psychotherapeut goen. Dat ass och d'Fro vun Krankeschäin-Ausstellen. D'DP ass der Meinung, datt ee vläicht doriwwer soll nodenken an datt en dat vläicht net därer maachen.

An et ass sécher net un der Politik, fir de Remboursement ze klären, mä un der CNS mat de concernéierte Psychotherapeuten, mam Gremium, mat der Fachkommissioun an och mat eise Psychiatere zesummen.

Ech wëll awer soen, datt d'Demokratesch Partei a priori net géint de Remboursement vun enger psychotherapeutischer Behandlung ass. Allerdéngs menge mir, datt d'CNS de Patient nëmmen da soll rembour-séieren, wann en eng lwwerweisung vun engem Dokter fir esou eng Behandlung virléit, aus deene Grënn, déi ech lech vir-drün erzielt hunn, well soss geet dat vläicht net riicht aus.

Dëst ass, ënner anerem, dann och, fir déi Abusen ze vermeiden an och fir datt keng Fee-ler an deem Sënn geschéien. Also, mir sinn op alle Fäll als DP géint den Autoallumage. Also, datt deen ufänkt, dann do Séancen ze verschreiwen - „the never-ending story“ - a sech selwer dann do Patienten en masse zoukomme

léisst. Dat kann et net sinn. An ech mengen, wann een déi dote Formation gemaach huet, ass d'Gefor och kleng, datt een dat géif maa-chen. Mä et ass éischter, fir en ofzesécheren, datt en näischt iwwersinn huet, wann en esou eng Therapie an Ugrëff hält.

Dat wor och iwwregens d'Meenung vun der Kommissioun, déi sech virun eppes méi wéi zéng Joer mam Sujet vun der Unerkennung a Reglementatioun vun der Psychotherapie auserneegesat huet.

Ech erlabe mer, de Rapporteur vun deemools, den Niki Bettendorf, ze zitieren: „D'Kommissioun ass der Meenung, datt den Diagnostik vun enger psychescher Krankheet vum Dokter, am Prinzip vum Psychiater misst erstallt ginn, deem dann un de Psychotherapeut iwwerweist.“ Dese Wieder kann ech mech nëmmen uschlëssen.

An no dem Ueschlëssen un déi Wieder wëll ech dann och ofschlëssen a soen dem Rapporteur, dem honorabele Georges Engel, villmools Merci. Déi Gedold, Georges, déi an deem Dén- gen do un den Dag geluecht gouf an der Kom- missioun, déi ass bemierkenswäert. Mir haten zwielef oder véierzéng Séancen. Also, et wor schonn eng Heedenaarbecht. A fir dann alles ënner ee Leescht ze kréien, dat ass jo wierklech net esou einfach. Ech soen der Merci fir dee gudder mëndlechen an explizitte schrëftleche Rapport.

Dës gesot, Här President, ginn ech dann och den Accord vun der DP-Fraktioun zum virleien- den Text, deem den Accès zu der Formation an der Ausübung vun der Profession vum Psy- chotherapeut am Interessi vum Patient regelt.

Ech soen lech villmools Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och dem Här Mertens. An nächst Riednerin ass d'Madame Josée Lorsché.

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Här President!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ah, d'Madame Andrich.

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Entschëllegt, ech hu schonn dräimol probéiert, d'Wuert ze froen, fir dem Här...

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ah, gutt!

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - ... dem Här Mertens eng Fro ze stellen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Här Mertens, wann Der erlaabt.

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Wann Der erlaabt!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Mir waarden, bis dass en op senger Plaz ass, fir dass en da kann äntweren.

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Selbstverständlech.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ma- dame Andrich!

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Jo, Dir hat, Här Mertens, virun op meng Remarque ugespillt, dass ech gesot hätt, et hätt ee ge- mengt, d'DP wier an der Oppositioun gewiescht. Dofir wollt ech froen, ob Dir net an där Sitzung derbäi waart, wou d'Kommissioun zweemol festgehalten huet, dass de Psychothe- rapeut en autonome Beruff wier, deem och kéint selwer prescribéieren.

Merci.

► **M. Edy Mertens (DP).** - Dach, do war ech sécher derbäi. Dach, do war ech derbäi.

(**Interruption**)

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ass domat d'Fro beäntwert?

(**Hilarité**)

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Ech hat gemengt, e wier an der Majoritéit, den Här DP-Kolleg.

(**Hilarité**)

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Dann huet elo d'Madame Lorsché d'Wuert.

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, an hirer wiertlecher Iwwersetzung bedeit „Psychotherapie“ d'Behandlung vu séilesche Pro- blemer, déi esou ausgepräggt sinn, datt se, laut der internationaler Klassifikatioun ICD, als

psychesch Krankheet unerkannt ginn. Dozou gehéieren: Depressiounen, Schizophrenie, Zwangsstéierungen, Phobien, Manien, Suchtverhalten, Psychosen, psychosomatesch Krankheeten a vill anerer, se si scho genannt ginn.

D'Psychotherapie huet awer nach eng aner Be- deitung. Se heescht och d'Behandlung mat séi- lesche Mëttel, wéi zum Beispill Gespréicher a villen aneren, déi ouni medikamentös Behand- lung auskënnt an deemno och vun Netmedezi- ner ka realiséiert ginn. Bis dohi si mer eis eens. Dat kléngt alles logesch a verständlech.

Trotzdem féiert de Begrëff Psychotherapie zu Lëtzebuerg zur Konfusioun, ebe just well de Be- ruff an d'Aarbecht vum Psychotherapeut bis haut net geregelt sinn, am Géigesaz zu ganzer zéng anere Länner. Et ass also kee Wonner, datt all Mënsch sech eppes anescht ënnert där Dis- ziplin virstellt an datt och all Mënsch sech eppes anescht vum dëser Disziplin erwaart.

Nieft der Behandlung vu psychesche Krankhee- ten, déi ech genannt hunn, soll d'Psychothera- pie deenen engen hëllefen, akut Liewenskrisen a Schlofstéierungen ze bewältegen, anerer soll se dozou bréngen, verdrängt Problemer aus der Kandheet opzeschaffen, Resilienzäegkeet opzebauen an neie Liewensmutt ze entwicke- len.

Se soll Mënsche bäibréngen, rational mat irra- tionalen Ängschten ëmzegoen, se soll zer- stridde Koppelen zesummebréngen a se soll hyperaktiv Kanner ouni Ritalin zur Rou brén- gen. Dat just als e puer Beispiller. Dat alles esou schnell, esou sécher an esou präiswäert wéi méiglech. Ech schwätze vun der Vue, déi vill Leit op d'Psychotherapie hunn, net vu menger eegener Astellung. Nom Motto vum Rainer Maria Rilke: „Du muss däi Liewen änneren.“

Natierlech si kuerz- a mëttelfristeg Wierkunge bei där ganzer Panoplie vu Behandlungen a Methoden ze verzechnen an d'Resultater stelle mir och net a Fro. Allerdéngs ass awer och d'Zuel vun Artefakten a Schänleisungen net ze ënnerschätzen, well et sech hei ëm eng Matière handelt, déi explosiounsartig gewuess ass an onkontrolléiert weidergewuess ass.

Am aktuelle System, wann een zu Lëtzebuerg iwwerhaupt vun engem System ka schwätze momentan, dierfen och onqualifizéiert Gu- ruen, Scharlatanen, empathesch Laien oder Pa- tere sech mam Titel Psychotherapeut schmü- cken a guttgleewege Clienten d'Geld aus der Täsch zeien. Zumools an enger Zäit, an där De- pressiounen an Angststéierungen zu den heefegste Krankheeten insgesamt gehéieren, ass net vill erfuerdert, fir sech mam Handwerk vun der Séil eng gëllen Nues ze verdéngen.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Derbäi kënnt, an dat ass bedauerlech, datt d'psycho- therapeutesch Behandlung just nëmmen enger ganz begrenzter Populatioun zeguttkom- men. Gehollef kréien zum gréissten Deel just déi bessergestallte Leit, déi sech esou Expe- rienzen aus eegener Täsch kënnen leeschten, déi verbal gewëtzt sinn, opgeschloss an gutt in- forméiert sinn. Manner bemëttelt a manner in- forméiert Leit hu kaum Zougang zu enger The- rapie, well se ganz einfach ze deier ass an nëmme rembourséiert gëtt, wa se vun engem Psychiater duerchgefouert gëtt.

Aus Ängscht, als verréckt oder, wéi de Psychia- ter Paul Rauchs et ausgedréckt huet, als „verré- ckelt“ ofgestempelt a stigmatiséiert ze ginn, trauen nëmmen déi Wéinegst sech bei de Psy- chiater, egal wéi schlecht et hinne geet. All déi aner falen duerch de soziale Lift.

An deem Kontext weist den Hilarion Petzold, de Begrënner vun der Europäescher Akademie fir psychosozial Gesondheet, drop hin, datt d'Mënschen aus benodeelegte Schichten euro- pawäit nëmme knapp 5% vun alle Psychothe- rapiepatienten duerstellen. Dat ass eng ganz, ganz kleng Minoritéit. Ech woen ze behaapten, datt Lëtzebuerg do keng Ausnahm ass, a sinn der Meenung, datt nach vill muss geschéien, bis datt all Mënsch e gläichberechtigten Zou- gang zu der Psychotherapie kritt.

Quitte datt et beim Projet de loi vun haut net drëms geet, scho vun dem System ze schwätze vum Remboursement, et geet haut ëm d'Quali- téit vun der Behandlung an ëm den Titel, dee muss geschützt ginn, mä mir mengen ebe grad, datt et domat net dierf gedoe sinn. Dese Projet de loi muss och déi néideg Basis schafen, fir de Remboursement vu psychotherapeu- teschen Akte prinzipiell ze erméiglechen, well nëmmen dann e gläichberechtigten Accès zu der Psychotherapie méiglech wäert ginn.

Dat setzt natierlech viraus, datt de Beruff vum Psychotherapeut als Profession de santé uner- kannt muss ginn an an de System vun der Ge- sondheitskeess integréiert muss ginn, woubäi ech d'Fro opwerfe wëll, ob et wierklech mat engem Diagnostic psychothérapeutique duer-

geet, fir eng kierperlech Krankheet beim psychesch kranke Patient auszuschlëssen.

Den Här Edy Mertens huet et scho gesot: Och mir sinn der Meenung, datt och hei en Dia- gnostic médical net vu Muttwëll ass. Wa mer wierklech wëlle verhënnere, datt schwéier kierperlech Erkrankungen, wéi beispillsweis Leukämien oder Tumoren, déi och zu schlechte psycheschen Zoustänn féieren, onerkannt an onbehandelt bleiwen, da féiert kee Wee laanscht en Diagnostic médical, deem de psy- chotherapeutischen Diagnostic soll ersetzen - ergänzen, besser gesot, net ersetzen, déi zwee kënnen gemaach ginn.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Aus deem Grond ass eng systematesch Zesummen- arbecht vun allen Akteuren erfuerdert, souwuel tëschent de Medeziner wéi och den Netmedeziner, déi an engem gesamte System musse funktionéieren.

Datt d'Käschten, och dat ass ugeschwat ginn, vun der CNS beim Remboursement wäerte steigen, ass kloer. Dat ass fir eis eng Evidenz. Mä et ass keen Argument, fir de Rembourse- ment a Fro ze stellen. Mir sinn nämlech iwwer- zeegt, datt op där anerer Säit e groust Aspue- renziental entsteet, well Laangzäitkrankmel- dungen op der Aarbecht an extrem deier Opent- halter a psychiatresche Klinicken an awer och medezinesch Behandlungen mat staarke Medi- kamenten kënnen verhënnert ginn, zugonschte vun alternativen a schounende Methode fir de Mënsch.

Domat kommen ech zu de konkreten Disposi- tiounen vun dësem Projet de loi, deem d'Santés- kommissioun, wéi gesot, scho virun de leschte Wahle presentéiert kritt huet, zur gréisster Ze- friddenheet vun der CSV.

Duerno ass den Text a ganzer zwielef Kom- missiounssätzungen diskutéiert a massiv modifi- zéiert ginn, fir der europäescher Gesetzgebung, mä och den Interesse vun de Beruffsvertrie- dungen esou gutt wéi méiglech Rechnung ze droen.

Déi negativ Duerstellung vun der Madame An- drich loosse och wierklech hei net gëllen, well ech der Meenung sinn, datt mer hei eng ganz konstruktiv a fruchtbar Zesummenaarbecht ha- ten.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Réckblé- ckend op déi zimlech mouvementéiert Sätzunge wëll ech och dem Kolleg Georges Engel e grouse Merci ausdrécken, net nëmme fir säin ausféierleche Rapport, mä och fir seng grouss Dialogbereetschaft, déi iwwer ee Joer gedauert huet, a fir d'Gedold, déi e mat eenzelne Kom- missiounsmemberen hat. Net nëmme mat der Madame Andrich, mä och mat mir.

(**Hilarité et interruption**)

Grad wéi déi meescht Membere vun der Kom- missioun waren och mir als Gréng der Mee- nung, datt den initialen Text wierklech net der Weisheet letzter Schluss kéint bleiwen, uge- faange bei der Formation, déi verlaangt gëtt, fir den Titel vum Psychotherapeut dierfen ze droen an de Beruff auszeüben.

Wat berechtigterweis zur Kritik huet musse féieren, och beim Statsrot, war de Fait, datt den initialen Text d'Logik vum Bologna-Prozess net an allen Hisiichte respektéiert huet an och där europäescher Gesetzgebung net Rechnung gedroen huet.

Am Ufank hat ee wierklech den Androck, wéi wann dese Projet de loi moossgerecht op d'Course vun der Uni Lëtzebuerg zouge- schnidde gi wär, mam Zil, dësem Etablissement eng gewësse Monopolstellung zouzesécheren, wat d'Ausbildung fir Psychotherapie ugeet. An engem Europa, wat op d'Harmoniséierung vun de Studiegäng, op d'Unerkennung an d'Homo- logatioun vun internationalen Diplomen setzt, wat och d'Mobilitéit vun de Studente férdert a generell op den internationalen Austausch vu Kompetenzen am Héichschoulwieser setzt, war dës Zort vu Protektionismus net akzeptabel.

Mir hunn Amendementer gemaach. Opgrond dovun huet de Projet schlussendlech eng Ausrichtung kritt, déi eise Virstellungen entsprécht, well se elo dem europäesche Geescht Rechnung dréit an dann och déi euro- päesch Bestëmmunge respektéiert ginn.

En anere Volet, deem op d'mannst esou ëm- stridden a verbesserungswürdeg war, bezitt sech dann op de bekannten Artikel 3, bei deem engem am Ufank och wierklech d'Hoer zu Bierg stoungen. Och dat wëll ech gären zou- ginn. Och dobaussen ass dësen Artikel an d'Schlagzeile vun der Kritik geroden an huet zu Panik am gesamte psychosozialen a psycho- pädagogesche Secteur gefouert, dem konven- tionéierte Secteur.

D'Haaptsuerg war déi, datt dee ganz wäitgefä- cherten Accompagnement psycho-socio-fami- lial vu Kanner a Jugendlechen a Familien, mä och d'Psychanalys géife riskéieren, an d'Illegali- téit ofzerutschen oder sech an eng juristeschen Grozon eranzebeginnen.

Konkret war déi Ängscht drop zrëckzuféieren, datt den initialen Text all Beruffsbezeichnung verbueden huet, déi mam Begrëff Psychothera- peut ka verwiesselt ginn oder zur Konfusioun ka féieren an der Benennung. D'Sozialpäda- gogen, d'Psychologen; Museks-, Bewegungs-, Konschttherapeuten, systemesch Familjenthe- rapeuten, Psychanalysten, déi net Psychiater sinn, a vill aner Beruffsgruppen hätten duerch déi Dispositioun kënnen verlot ginn, wa se sech deem Titel eben nach ëmmer ginn hätten. Net well dës Leit keng gutt Aarbecht leeschten, mä eenzeg an eleng, well hir Bezeechnung eng gewëssen Ähnlechkeet mam Titel vum Psycho- therapeut huet!

Wéi wäertvoll d'Aarbecht vun all deene Leit ass, brauch een net laang ze erklären. De Wäert vun hirer Aarbecht läit op der Hand a gëtt an enger Gesellschaft, wou d'Vulnerabilitéit an d'Stigmatisierung vu ville Leit an d'Luucht geet, och ëmmer méi wichteg. An deem Sënn si mir frou, datt d'Kommissioun gemeinsam, an net nëmme just opgrond vun der Fuerderung vun enger Fraktioun, bereet war, den Artikel 3 regelrecht ze kappen an en esou ëmzeformu- léieren, datt all déi betraffe Beruffsgruppen net méi riskéieren, an d'Illegalitéit ze falen.

Datt den Encadrement psycho-socio-familial, deem net ënnert de Champ d'application vun dësem Gesetz fällt, weiderhin och net rembour- séiert ka ginn, ass fir eis logesch an normal. Dës Zort vun Hëllefstellung fällt net an de Kompe- tenzberäich vun der Santé, mä an dee vun der Famill, Stéchwuert Office national de l'enfance, Kannerschlass Suessem, Initiativ Liewensufank - et gëtt eng Hällewull vun Associatiounen a Fon- datiounen -, deelweis fällt en och ënnert d'Edu- cation nationale, Stéchwuert Équipes multipro- fessionnelles an de Schoulen an anerer. Och do bleiwen d'Aktivitéiten esou ofgeséichert wéi se bis elo bestanen hunn.

D'Fräiberuffler hirersäits, och d'Psychanalytiker, déi net Psychiater sinn, bleiwe weiderhin hiren eegenen Här a Meeschter respektiv hir eege Fra a Meeschtesch a gerode just an d'Illegalitéit, wa si sech Psychotherapeut nennen, ouni déi legal Konditiounen ze erfëllen. Ech denken, do- mat ka jiddwereen d'accord sinn.

En anere Punkt, op deem ech nach kuerz wëlt agoen, bezitt sech op d'Methoden, déi als Psy- chotherapie dierfe gëllen. Och heiriwwer ass an der Kommissioun kontrovers diskutéiert ginn. Als Gréng fanne mir et richtig, déi ver- schidde Behandlungsmethoden net am Gesetz ze definéieren, well esou eng Approche der ra- santer Entwécklung an deem Beräich einfach net ka standhalen. Woubäi ee muss wëssen, datt weltwäit iwwer 20 Behandlungsmethoden unerkannt sinn, déi, jee no Interpretatioun, a véier bis sechs verschidden Orientéierungen opgedeelt sinn.

Well dës Matière ganz komplex ass a well d'Methodenzouuerdnung international stän- neg evolueiert, ass et eiser Meenung no sën- nvoll, dem Conseil scientifique de psychothé- rapie d'Unerkennung vun deene verschiddene Methoden zouzeschreiven, amplaz déi eenzel Methoden an engem Gesetz festzeféieren. Dat erlaabt net déi geréngste Flexibilitéit! Dat- selwecht zielt fir d'Unerkennung vun der For- matioun, déi am Ausland stattfënnt oder vun deene verschiddene Formationen, déi do uge- buede ginn. An och do soll de Conseil scienti- fique säi Wuert matschwätze kënnen.

Eng wichteg Bedéngung fir eis ass natierlech déi, dass de Conseil scientifique de psychothé- rapie net einfach dem Zoufall iwwerlooss gëtt a senger Besetzung, mä datt e vu ganz kompe- tente Leit besat gëtt, déi genuch Erfahrung mat op de Wee bréngen, ëmsou méi well de Conseil scientifique sech och mat den Iwwer- gangsbestëmmunge soll befaassen. Déi Be- stëmmungen ziele jo fir dräi Joer a si geduecht - dat ass wichteg -, fir déi beruffleche Existenz vun deene Leit ofzesécheren, déi scho jore- laang als Psychotherapeut schaffen.

A ville Fäll stëmmt deene Leit hir Formation net prezis iwwerenee mat deem, wat vu For- matioun am neie Gesetz virgeschriwwen ass. Dat ass awer net deene Leit hire Feeler, dat ass jo kloer, mä d'Resultat vun der feelender Ge- setzgebung an de leschte Jorzéngten, déi vill ze vill laang op sech waarde gelooss huet. Op d'Detailer vun deene Bestëmmungen ass de Rapporteur agaan, soudatt ech déi elo net wëllt widderhuelen.

Léif Kolleginnen a Kollegen, wuel wëssend, datt nach vill Froen ze kläre bleiwen - och déi huet de Kolleg Edy Mertens opgeworf, zum Beispill a puncto Verschreiwung vun den Akten a Séancen, déi ënnert de Remboursement solle falen an enger zweeter Etapp, an awer och a

puncto Nomenclature, déi et nach net gëtt, a puncto Ausliwwere vu Krankeschäiner, am Fall wou de Psychotherapeut keen Dokter ass -, stëmme mir dësem Projet ganz kloer zou!

Mir sinn nämlech net der Meinung, dass dëst Gesetz d'Fräiheet vum Choix zugonschte vun der Sécherheet vum Patient affert, esou wéi de Psycholog a Psychiater, a Psychanalyst, besser gesot, Thierry Simonelli sech virun dräi Joer am „Quotidien“ ausgedréckt huet. Deemools war d'Gesetz nach net verännert. Deemools huet e vum initialen Text geschwat. A mir mengen och net, dass dem Thierry Simonelli seng Uspilung op dem Michel Foucault säi Wierk «Surveiller et punir» haut nach ubruecht ass.

All Mënsch, deem et net gutt geet, huet d'Fräiheet an d'Recht, sech an d'Hänn vun deem Akteur, ech well net soe Schauspieler, ze beginn, vun deem e sech Hëllef erwaart. Ob en dann déi Hëllef och wierklech kritt a wat d'Resultat dovun ass, dat stellt sech méi spéit eraus.

Gestrooft gëtt eigentlech just deem, dee sech Psychotherapeut nennt, ouni Psychotherapeut ze sinn. An dat ass och nëmme richtig!

Domat soen ech lech scho villmools Merci fir d'Nolauschteren an hoffen, dass vill vulnerabel Leit vun dësem Gesetz wäerte profitéieren an enger Gesellschaft, wou ëmmer méi Leit Psychotherapie néideg hunn.

Villmools Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och der Madame Lorsché. An d'Wuert huet direkt den Här Fernand Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech fänken och u mat engem häerzleche Merci un den Här Engel fir e ganz gudde Rapport.

Dëst Gesetz begrësse mir als ADR, well et eng gesetzlech Reglementéierung an engem Feld bréngt, wou vill verletzlich Leit geschützt ginn ebe viru Scharlatanerie. Vill Leit hunn dat elo hei, mat Recht, ënnerstrach.

Et ass net alles perfekt an dësem Gesetz. D'Madame Andrich huet eng Rei vu Punkten opgeworf, wou effektiv nach muss nogeschafft ginn a verbessert ginn. Mä mir begrëssen et a mir wäerten et och matstëmmen, well dat, wat et bréngt, ass an eisen Aen eng wichteg positiv Entwécklung.

Et mécht och perspektivesch déi Méiglechkeet op, enger Zwouklasesituatioun an eiser Gesellschaft en Enn ze bereeden doduerch, dass mer elo d'Méiglechkeet vun engem Remboursement opmaachen, wou mer nach d'Modalitéite wäerten erschaffen. Dat heescht, déi, déi wierklech direkt un deem Dialog bedeelegt sinn, déi wäerte se erschaffen. Mä dat muss gekläert ginn.

Eiser Iwwerzeegung no kann déi Psychotherapie vill Käschte spueren an der Gesellschaft doduerch, dass manner medikamentös Traitementen kommen, manner schwéier Krankheitsfäll an am schlëmmste Fall natierlech och manner Suiciden. Dat alles ka verhënnert ginn.

A mir denken, et wär och wichteg, fir en Diagnostique médical do virun ze hunn. Allerdéngs soll deem Diagnostic médical net mussen vun engem Psychiater gemaach ginn. Och déi Forderung gëtt et. Ech mengen, et ass wichteg, dass e Patient en Dokter gesäit, fir somatesch Ursache vu sengem Befannen auszuschléissen. Mä dat kann och e Generalist oder en aneren Dokter sinn.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

Dat Gesetz, wa mer dat hei elo stëmmen, da mussen mer och kucken, wat déi reell Besoinen elo personalméisseg sinn. D'Psychanalyst, also d'Psychotherapie besser gesot, ass personal- an zäitintensiv. Dat heescht, mir müssen eis och iwwerleeën, wéi vill Leit an der Gesellschaft elo dee Beruff wäerten ausüben a wéi mer jonk Leit kënne fir dee Beruff interesséieren a wéi eng Konsequenzen dat och op déi berufflech Orientéierung vun deene Leit huet.

A do komme mer och op den Thema vun der Formation ze schwätzen: Wou soll déi gemaach ginn? Mir freeën eis driwwer, dass déi Gefor, dass d'Universitéit Lëtzebuerg praktesch e Monopol hätt kënne kréien an deem Gesetz, dass déi awer wäitgehend écartéiert ass. Ech mengen, et gëtt ganz vill ganz gutt Formationen am Ausland, och op Netuniversitéiten, déi sech bewährt hunn.

Besonnesch well ech hei och erwähnen, dass am Ausland an d'Pädagogien do ganz wichteg Apporte bréngen, notament an der Kanner- a Jugendpsychotherapie. An et wier wierklech schued, wa mir op Dauer géifen dee wäertvollen Apport vun där Berufsgrupp ausschléissen. Et wier also an eisen Aen och gutt, wa mer dee relativ enk gefaassten Zougang zu deem Beruff, dee mer am Abléck an deem Gesetz hei fest-

leeën, awer géife progressiv och op aner Berufsgruppe kënne ausdehnen.

Mir kucken dowéinst och de Rôle vun dem Conseil scientifique, deen elo hei ageriicht gëtt. Déi Lëscht vun deene verschiddenen Analys- an Therapiemethoden ass jo express net am Gesetz opgezielt ginn. Mä mir müssen awer kucken, wéi eng Zesummesetzung dee Conseil scientifique kritt a wéi eng Kritären en u sech festleet, fir kënne iwwert déi verschidden Therapiformen ze decidéieren, déi elo sollen hei am Land progressiv gëllen.

D'Applikatioun vun deem Gesetz mussen mer iwwert d'Zäit verfollegen. Mir hu jo elo Iwwergangsperioden, och déi vun dräi Joer, déi scho virgesi si fir verschidde Persounen, déi dovunner betraff sinn. An et ass wichteg an eisen Aen, dass mer no enger gewëssener Zäit, firwat net no dräi Joer, e Bilan maache vun deem, wéi dat Gesetz ugefaang huet, sech kënne hei am Land duerchsetzen. A virun allem och ze kucken, wéi et mat dem Remboursement ass mat de Krankeeseen, soudatt mer eventuell kënne nobesseren oder ajustéieren, dat am Interesse vun deene betraffene Patienten.

Da mussen mer och en oppent A, wéi gesot, halen op aner Methoden, déi elo hei net direkt erfaasst sinn, déi awer och an der Effentlechkeet diskutéiert gi sinn, dass déi och hir Plaz an der Psychotherapie fannen. Wéi gesot, genannt goufe ganz dacks, ech mengen, haut och schonn vun enger Rei vun Intervenanten, Psychanalyst, systemesch, psychodynamesch Methoden, wéi se och an der Familjetherapie benotzt ginn, oder och Musiktherapie oder Therapie mat Déieren, déi och ëmmer méi villversprechend agesat ginn.

Op jidde Fall ass et esou, dass d'Methoden, ier mer se unerkennen an zouloossen, müssen noweisbar deene Betraffenen hëllefen, wa mer se wellen opwäerten an unerkennen. Dofir ass de Rôle vun deem Conseil scientifique, an och natierlech vum Collège médical, zentral.

D'Sprooch sinn natierlech och hei an dësem Beräich vun essenzieller Wichtigkeet, well et jo, an dat huet jo och e Virriedner scho gesot, dass Haaptinstrument ass vun enger Psychotherapie, dass déi eng kënne mat deenen anere schwätzen. Et ass jo an eisen Aen dofir och ze begrëssen, dass mer aus verschiddene Länner Psychotherapeuten hunn, well mer jo och eng ganz gemëschte Populatioun hunn a jiddweree sech am Prinzip sollt kënne a senger Sprooch och un e Psychotherapeut adresséieren.

Awer mir wäeren net d'ADR, wa mer net géife betounen, dass an eisen Aen awer kee Wee am Gesondheessektor laanscht déi Lëtzeburger Sprooch geet. Dat heescht, mir erwaarden eis vun all deene Leit, déi hei praktikéieren, dass se Lëtzeburgeresch op héijem Niveau awer verstinn. An dat, wat elo am Sproochegesetz iwwert de medezinesche Sektour steet, dass geet eis net duer!

Déi Referenz op europäesch Legislatiounen kann eis och net befriedegen. Mir kënne nëmme constatéieren, dass an deene Legislatiounen déi Lëtzeburger Regierung eis Interessen an d'Lëtzeburger Sprooch bis elo net konsequent genuch verdeedegt huet. A mir hätten och do gär, dass mer dat nobesseren, an zwar am Interesse vun der Lëtzeburger Sprooch.

A wa mer insistéieren, dass all Psychotherapeuten hei am Land och déi Sprooch mussen kënne, ass et selbstverständlech och mat dem klaren Zil, eng Integratioun hei am Land vu jiddwerengem ze begëschtegen, an zwar iwwert d'Lëtzeburger Sprooch.

De finanziellen Impakt, dee mussen mer kucken, wa mer bis wëssen, wéi et mat de Krankeeseen virugeet a wéi do d'Arrangementer wäerte sinn, déi déi verschidde Secteure matenee fannen. Ech well dat hei just mentionéieren, well et wichteg ass, well mer et haut nach net kënne ofschätzen, an nach eng Kéier am Zesammenhang, dass mer dat Gesetz müssen iwwer Joren elo verfollegen, wéi et kann implementéiert ginn.

Secret professionnel et médical ass en anert Thema, wat mer leider och an der Vergaangenheet hu missen diskutéieren, an deem Sënn, dass virun allem den Ombudsmann hei am Land de Secret médical, Secret professionnel a Fro gezunn hat, wat an eisen Aen ondenkbar ass!

Deen Eenzegen, dee kann de Secret professionnel oder médical, virun allem de Secret médical ophiewen, dass ass de betraffene Patient! Also och hei an dësem Beräich, deen extrem sensibel ass, vun der geeschter Gesondheet muss de Secret professionnel souwuel vum medezineschen, paramedezineschen, administrative Personal zu 100% garantéiert sinn a ka vu kengem a Fro gestallt ginn!

Datt dat Gesetz och Répercussiounen op d'Organisation vum Collège médical huet, ass och evident. Och dat mussen mer am A behalen. En-

gersäits mussen mer garantéieren, dass de Collège médical sengem Numm gerecht gëtt a genuch Dokteren dra vertruede sinn, genuch medezinesch Fachkompetenz, fir dass en dee Rôle, deen em zougestan ass, voll kann erfëllen. An op där anerer Säit mussen mer awer och kucken, dass seng Organisation där Diversitéit Rechnung dréit, déi mer och ëmmer méi am Gesondheessektor hunn.

Domadder well ech lech nach eng Kéier soen, dass d'ADR dat Gesetz matstëmmt, trotz alle Bedenken, déi awer och zum Deel berechtigt sinn.

An ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Merci dem Här Kartheiser. Als nächste Riedner hunn ech ageschriwwen den Här Serge Urbany. Här Urbany, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Merci, Madame Presidentin. Wat en Thema méi technesch gëtt, an dat hei ass en extrem technischen Thema, wat, mengen ech, och d'Gefor vu Beaflossung duerch Spezialiste méi grouss gëtt. Et muss een, mengen ech, am Ufank drop hiweisen, dass den Ursprung vun deem heite Projet eng enk Zesummenaarbecht war vun de Psychologieproffe vun der Psychologieabteilung vun der Uni Lëtzebuerg am Kader vun engem Aarbechtsgrupp am Ministère.

E Ministère, deen iwwerengs ëmmer an LSAP-Hänn war, well ech betounen. Soss kéint ech emol den Här President vläicht froen, deen awer elo net méi do ass, ob dat esou war oder net.

Déi Experten, déi Psychologieexperte vun der Uni Lëtzebuerg hunn och direkt oder indirekt d'parlamentaresch Aarbecht beaflosst. Direkt...

(Interruption)

Direkt duerch... Ma et ass e Gesetzesprojet, dee vun engem LSAP-Ministère déposéiert ginn ass.

► **Une voix.** - Ah.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Et ass virdru polemiséiert ginn, wat fir eng Partei nach an der Regierung deemools war. Mä fest steet op jidde Fall, déi Partei, déi ëmmer an der Regierung war op deem Posten, ass d'LSAP.

► **Une autre voix.** - An d'CSV huet...

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Déi Experten, mengen ech, an dat huet eng wesentlech Roll bei deem Projet hei gespilt, hunn agewierkt direkt an indirekt op dee Projet. Si hunn direkt agewierkt, andeems se Stellungnahmen an d'Press geschriwwen hunn. Si hunn och e Bréif un d'Kommissioun geschriwwen, an deem se derfir plädéiert hunn, hir Formulierung baizebehalen.

Indirekt, mengen ech, hu se och agewierkt iwwert d'Vertrieder vun der Regierung an der Kommissioun. Ech hunn iwwerengs bedauert, dass d'Madame Minister selwer u ganz séier weineg Sitzungen deelgeholl huet vun där Kommissioun, a grad un deene Sitzungen net deelgeholl huet, wou awer eng Rei vu Léisunge konnte fonnt ginn.

Ech well net soen, dass ech Expertise net wichteg fannen. Ech fannen Expertise ganz wichteg, och Expertise vun der Uni Lëtzebuerg. Mä ech fanne se problematesch, wann Expertise verwiesselt gëtt mat Ghostwriting a mat Lobbyismus. Besonnesch och, wann déi Akteuren aus engem Sproochraum kommen allegueren an aus enger wëssenschaftlecher Kultur kommen! Ech fannen, dass ass net gutt fir d'Diskussioun, ëmsou méi, well sech jo och orientéiert gëtt um däitsche Gesetz, wat dat strengt an Europa ass. Dass ass schonn hei gesot ginn.

An ech well ausdrécklech d'Kommissioun awer derfir luewen, dass se fir e gewëssenen Ausgleich gesuergt huet, andeems se zum Beispill och sech um belsche Gesetz zum Schluss inspiéiert huet.

Den Hauptknackpunkt an deenen Diskussiounen war dee vun der Psychanalyst a vun de Psychanalysten. Ech well net hei un deem Sträit ëm Opfaassungen a Schoulen an esou weider deelhuelen, virun allem well ech guer näischt selwer dovunner kennen. Wat mech awer - muss ech soen als Observateur - am Ufank vun deem ganze Prozess do immens gestéiert huet, dass war deen absolutisteschen Usproch, deen dee Gesetzesprojet do hat.

Alles, wat net der Formation vun der Uni Lëtzebuerg entsprécht oder vu Lëtzebuerg unerkannt gëtt, dass sollt sech net Psychotherapie nennen. A jiddwereen, deen en Titel benotzt, net nëmme den Titel vum Psychotherapeut selwer, mä och all ähnlechen Titel, deen iergendwéi ähnlech klängt - ech huelen un, wann „psycho“ dra virkënnt -, sollt dat och verbuede kréien ënner Strofandrohung. Prisongstrofe vu Méint Prisong bis zu, mengen ech, engem Joer!

Et ass kloer, dass eng Rei vun Organisationene sech hei direkt viséiert gefillt hunn, well se ge-

faart hunn, se géife sech heimadder an d'Illegalitéit versetzen. An et handelt sech do net ëm déi Leit, déi déi kleng Ziedelen déposéieren an de Bréifboitten, vun deenen de Rapporteur geschwat huet. Ech hunn nach ni op deenen Ziedele gelies, dass do „Psychotherapeut“ dropstoung; do stoung vläicht „Marabout“ drop an „Medium“ oder ech weess net wat. Déi Leit, ëm déi et sech hei handelt, si Leit, déi zu Lëtzebuerg éierbar Beruffer ausüben: Familjetherapeuten, déi an den Institutionene schaffen, oder Psychoanalytiker, déi eleng schaffen.

Dorobberhin hunn, an dat well ech och begrëssen, eng Rei vun Entrevuë mat all deenen Organisationene stattfonnt. An dat war och gutt, dass dat esou war. An et konnten och verschidde Saachen erreecht ginn.

Et konnt erreecht ginn, dass eng einfach psychologesch Begleitung aus der Definition vum Psychotherapeut erausgeholl ginn ass an also och nach weider kann op engem psychologischen Niveau geschéien an den Institutionen.

An et ass och eng speziell Léisung fir d'Psychanalyst fonnt ginn. Et ass, éischstens, eng Iwwergangsbestëmmung agefouert ginn, wou Leit, déi dee Beruff ausgeübt hunn, wa se eng gewëss Praxis kënne nowiesen a wa se eng zousätzlech Formation maachen, och den Titel vum Psychotherapeut kënne kréien.

An, zweetens, wat awer och gradesou wichteg ass, wa se déi Bedéngungen net erfëllen, da kënne se ënner hirem aktuellen Titel als Psychoanalytiker weiderschaffen. An dat ass dat, wat se ëmmer gefrot hunn. Elo steet dran, zwar nëmme am Commentaire, am Rapport, net am Text selwer, mä menger Meinung no huet dat déiselwecht juristesche Bedéitung. Et ass kloer, wat de Wëllen ass hei vum Législateur. Et steet dran: «...l'exercice de la psychanalyse et le port du titre de psychanalyste ne sont pas du ressort de la loi...» An dat ass dat, wat se gefrot hunn: fir net ënnert dat Gesetz ze falen.

Ech hu mech och e bësse schlaugemaach iwwer hir Opfaassungen zu all deene Froen. Ech hunn zum Beispill eng Sorbonne-Deklaration vun 2000 fonnt, wou drasteet, dass se net wellen e Service public sinn an och net eng Visée curative hunn. Also, si wëlle guer kee Gesondheetsberuff an deem Sënn, wéi mir en hei definéieren, hunn. Et handelt sech do ëm Schoulen, déi eng ganz laang Tradition hunn. Dat geet op de Freud zréck, et geet op de Lacan zréck. Dat si Formationen, déi niewent der, normalerweis, universitärer Ausbildung gréisstendeels geschéien. An ech mengen, do solle mir eis net dran amëschen. Dat muss ee respektéieren.

Et huet mer wichteg geschéngt, dee Pluralismus vun der Approche hei eranzekréien an d'Gesetz, dee jo och gefuerdert war, iwwerengs och vun aneren Organisationene gefuerdert war. An ech mengen, et muss ee wierklech all deene Merci soen, déi do matgeholl huet, sécher der Madame Andrich, der Madame Lorsché sécher an och eise Rapporteur, deen, mengen ech, niewent der CSV de Verdéngscht huet, dass en och seng Meinung kann änneren am Laf vun der Diskussioun. Dat fannen ech wichteg.

(Interruption et hilarité)

Et war en hallwe Luef.

(Hilarité et interruptions)

► **Mme Simone Beissel, Présidente de séance.** - Här Urbany, wellt Der esou gentil sinn, virunzufueren!

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Gutt. Ech fuere weider, jo.

Psychotherapeute ginn also elo e Beruff. Si kënne Prestatiounen maachen. Si kënne och rembourséiert gi vun der Sécurité sociale. Et gëtt formell e Gesondheetsberuff. Studie kann ee maachen, wann een e Master an der Psychologie huet oder wann een Dokter ass an zousätzlech Studien op der Uni Lëtzebuerg mécht oder e Studium am Ausland och no-dréiglech unerkannt kritt. E Psychiater, dee muss wuel och eng speziell Ausbildung der-niewent maachen, kann awer och sech Psychotherapeut nennen.

Ech mengen, dass elo viles wäert dovun ofhänke bei deem Gesetz hei, éischstens vun der Formation, déi geschitt op der Uni Lëtzebuerg, well dat ass de wesentleche Faktor hei, déi Ausbildung, déi geschitt dann am Wesentlechen op der Uni Lëtzebuerg an hânt och of vun der Praxis vu Lëtzebuerg, wat d'Unerkennung vu Formationen ugeet, déi am Ausland gemaach sinn.

An do, muss ech soen, bleiwen ech skeptesch, well am Rapport selwer vun der Kommissioun steet dran, dass den Zougang zu der Formation vum Psychotherapeut an anere Länner net esou restriktiv gehandhabt gëtt wéi bei eis an dass et un der Ministerin läit, fir den Tri ze maachen, wat uerkannt gëtt a wat net.

Si mécht dat opgrond vun engem Avis vum Conseil scientifique, wou ech awer muss soen, deen zesummegesat ass mat véier Leit, déi wahrscheinlech aus där Formation vum der Uni Lëtzebuerg wäerte kommen, no enger Iwwergangszeit, Psychotherapeuten, engem Vertrieber vun der Uni Lëtzebuerg selwer an engem Psychiater. An ech gesi reell d'Gefor vum Protektionismus doranner, och well ech Erfahrung hu mat aneren Unerkennungsprozedure vun aneren Diplomen, déi am Ausland gemaach gi sinn.

De Statsrot konnt nach duerchsetzen, dass eng limitativ Lëscht vun Ausbildungsberäicher an d'Gesetz kënnt an dass „notamment“ erauskënnt, wat dem Conseil scientifique erlaabt hätt, fir d'schlecht an d'gutt Wieder ze maachen, wat d'Ausbildung, d'zukünfteg Ausbildung vun der Psychotherapie ugeet.

Fir mech ass et wichtig, wat elo geschafte gëtt, weiderhin ënner ganz klorer Beobachtung ze halen, och wat d'Kritären ugeet, wat elo d'Remboursement an der Sécurité sociale ugeet, wéi dat elo domadder weidergeet.

Ech kann net, a mir kënnen net dee Projet, wann een d'ganz Virgeschicht kuckt a wann een déi Appréhensiounen huet vis-à-vis vun där Abteilung op der Uni Lëtzebuerg, déi elo eng wesentlech Roll an deem Ganzen ze spille kritt, kënnen mir net dee Projet hei stëmmen, obscho mer begrëssen, dass et wichtig ass, dass dee Beruff vum Psychotherapeut uerkannt gëtt, mä mir wäerten eis duerfir beim Projet nëmmen enthalten.

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Merci, Här Urbany.

Ech hunn elo kee Riedner méi ageschriwwen. Dann huet d'Regierung elo d'Wuert. Ech géif d'Madame Gesondheitsminister Lydia Mutsch bidden ëm hir Interventioun.

Prise de position du Gouvernement

► **Mme Lydia Mutsch**, *Ministre de la Santé*.- Madame Présidente, Dir Dammen an Dir Härren, mir hunn et gepackt! Mir hunn et fäerdegbruecht, dass Lëtzebuerg e modernt Psychotherapeutesgesetz kritt. Domat si mer vläicht net dat éischt Land an Europa, mä mir sinn nach laang net dat lescht an Europa. An ech fannen, dass mer hei gutt Aarbecht geleescht hunn.

A wann ech soen, dass mer hei gutt Aarbecht geleescht hunn, da wëll ech ausdrécklech déi gutt Aarbecht vun der Kommissioun hei ervirsträiche mat un der Spëtzt dem Rapporteur, deen net nëmmen hei e ganz gudden an iwwersiichtleche Rapport presentéiert huet, mä dee sech virun allem och perséinlech ganz vill an déi Débaten agebonnen huet a ganz vill matgeschafft huet, fir dass mer esou e gutt Gesetz konnte kréien. An ech wollt him an all deenen, déi dozou bäigedroen hunn, e grouse Merci soen.

Ech fannen och, dass et wichtig war, fir bei deem komplexe Gesetz, ëm dat et sech hei handelt, net mat Scheiklappe virzegoen, mä op ze si fir déi gutt Argumenter, déi komm sinn. An ech war och als Ministerin drun interesséiert, obwuel e gudden Deel vun de Viraarbechten zu deem Gesetz schonn entaméiert gi waren ënnert der viregter Regierung, fir awer och nach eng Kéier op ze si fir d'Argumenter, net nëmme vun deenen ënnerschiddleche Parteien, mä och vun den Associatiounen a vun den Akteuren, déi um Terrain schaffen. Dat ass nach laang keng Selbstverständlechkeet. Mä et war awer an deem heite Gesetz besonnesch wichtig, well et si jo awer och d'Akteuren um Terrain, déi eis mussen herno zur Säit stoen, fir dass mer eng propper Ëmsetzung vun deem Gesetz kréien.

Ech wëll awer ganz ausdrécklech och de wichtige Rôle vu mengem Virgänger beim Ausschaffe vun deem Gesetz ervirsträichen, well och, wann een dat herno net méi kann am Detail ervirsträichen, wann et ëm d'Diskussioun vun deem Gesetz geet, esou hunn dach awer laang Méint vun intensiven Diskussiounen mat de Leit um Terrain, mat den Associatiounen dozou gefouert, dass mir eng Grondlag virfonnt hunn, déi eis Diskussioun an der Kommissioun, wann och net manner komplex gemaach huet, mä awer méi einfach gemaach huet, well mer eng propper Virlag virfonnt hunn. An dat wëll ech och hei begrëssen.

Bon, mir hunn, wou et drëm gaangen ass, de Beruff vum Psychotherapeut ze regelen, een Haaptproblem ze meeschtere gehat. Op där enger Säit gouf et natierlech politesch Virstellung ronderëm dee Beruff, wéi mer e wëllten definéieren. Et gouf och eng ganz Rei vu wëssenschaftlechen Usätz, wéi eng Préalabelen erfëllt musse sinn, fir dass een de Beruff vum Psychotherapeut professionell kann ausüben.

Op där anerer Säit hate mer awer ganz kloer a ganz ferm artikuliert Besoinen an Erwaardungen vun de Leit, déi an deem dote Beruff oder an ähnlech gelagerte Formationen scho geschafft hunn an déi alleguerten iwwerzeegt waren, dass hiren Input fir dat heite Gesetz dee richtigen Input wier. Dat heescht, mir hu missen eng global Äntwert fanne vun deene verschiddenen Usätz, déi mer fonnt hunn, a si alleguerten hu missen an dat heite Gesetz aflëssen. Dat war net ganz einfach.

Derbäi koom, dass mer nieft där konzertierter Strategie, déi mer ageschloen hunn, och nach der Tatsaach hu misse Rechnung droen, dass de Beruff vum Psychotherapeut nëmmen denkbar ass an enger multidisziplinärer Approche.

(**M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.**)

Dat heescht, mir hunn op där enger Säit d'Besoinen ganz daitlech gesinn. Se ware bekannt.

Mir wollten och vun den Erfahrungen, déi scho gesammelt gi waren, profitéieren. Mir wollten och d'Acquisite respektéieren. Mir wollten och déi national an déi international Standpunkte respektéieren an aflësse loossen, déi mer kannt hunn. Mä mir wollten awer och déi wëssenschaftlech Standarden, déi mer awer och vun den uerkannte Psychotherapeute mat op de Wee kritt hunn, aflësse loossen.

Deem all hu mer misse Rechnung droen a mir hunn dobäi och déi zukünfteg Entwicklungen net dierfen duerch e Gesetz hypothéquieren, wat ze vill rigid wier a senger Ausrichtung. Dat waren also déi Préalabelen, mat deene mer befaasst waren, wou mer an der Kommissioun déi Diskussiounen weidergefuert hunn, déi schonn an enger viregter Legislaturperiode entaméiert gi waren.

Mir hunn och dofir eng Virdécisioun geholl, an d'Kommissioun huet déi oprechterhalen, fir déi verschidde Methode vun der Psychotherapie net gesetzlech an deem Projet festzeschreien, mä de wëssenschaftleche Bäiroten an der Psychotherapie, de Conseil scientifique de psychothérapie, mat där Aufgab ze betrauen. An ech denken, dass dat eng richtig Décisioun war, well esou kënnen mer och herno vill méi effikass an och méi flexibel, an zwar do, wou et noutwendeg ass, méiglechen Entwicklungen op deem Gebitt Rechnung droen, ouni direkt mussen d'Gesetz ëmzënnere.

Firwat mer dëst Gesetz brauchen, ass, mengen ech, vun enger ganzer Rei Virriednerinnen a Virriedner hei gesot ginn. Majo, zum engen, fir den eventuellen Abusen entgéintzewierken. An obwuel um Terrain scho vill Viraarbecht geleescht ginn ass vu Leit, déi awer am Usatz schonn an där Profession geschafft hunn, wollte mir awer verhënnere, dass eng ganz Rei vun Akteuren aus dem medezineschen, aus dem psychologeschen, éducativen, paramedezineschen, awer och absolut anere Secteure psychotherapeutesch Prestatiounen leeschten oder proposéieren, ouni dass de Prestataire eng adequat, qualifizéiert oder superviséiert Formation an Usproch geholl hätt. Dat ass wichtig, dass mer verhënnere, dass an deem delikate Beräich, an deem mer eis hei bewegen, Leit Diagnose stellen oder Leit Behandlung maachen, déi net dofir outilléiert sinn.

Fakt ass och, dass mir am Moment hei zu Lëtzebuerg net wëssen, wéi vill Patiente sech tatsächlech a qualifizierter oder awer och an net qualifizierter Psychotherapie befannen.

Dëse Projet de loi proposéiert an eisen Aen eng pragmatesch an eng realistesch Reglementatioun vum Beruff vum Psychotherapeut a stellt och domadder gläichzäiteg sécher, an dorunner ass eis wierklech geleeën, dass déi psychesch krank Persounen eng qualitativ héichwäerteg Behandlung kënnen kréien an net Leit an de Grapp falen, déi dofir iwwerhaupt net outilléiert sinn.

Wéi kënnen mer apprécieieren oder jugéieren, ob een outilléiert ass, ob een déi néideg Qualifikatiounen huet? A firwat ass et esou wichtig, dass een déi Qualifikatiounen huet? Majo, ganz einfach: Well d'Prise en charge vun der psychescher Souffrance eng ganz besonnesch Erwaardung mat sech bréngt, nämlech eng psychotherapeutesch Evaluatioun à même sinn, kënnen ze maachen.

An et ass absolutt wichtig, dass esou eng Evaluatioun, esou eng Diagnos, esou eng Bestandsopnahm vun engem qualifizierter Professionelle kann duerchgefuert ginn.

Wann heivunner Abstraktioun gemaach gëtt, wat an eisen Aen dee falsche Wee wier, da

kéint d'Hëllef, déi vun net ausräichend oder iwwerhaupt net qualifizéierter Persounen proposéiert gëtt, den Zustand vun deene psychesch kranke Leit radikal verschlechteren oder déi psychesch krank Leit grouse Risiken aussetzen, an dat bei enger Populatioun vu Leit, déi souwiso scho fragiliséiert ass oder par définition besonnesch vulnerabel ass. Dat ass also e Risiko, dee mir wëlle reduzéieren. Mir wëlle verhënnere, dass d'psychesch Leed oder déi psychiatresch Krankheete sech weider verschlechteren. Dat wëlle mer verhënnere.

Et ass och hei scho vum Remboursement geschwat ginn. Dat ass een net onwichtigen Aspekt. Wéi vill Leit hu vläicht aus grad deem Grond net op déi Behandlung zrëckgegraff, déi si awer ganz néideg gebraucht hätten, well et ebe bis elo net séchergestallt war, dass eng Psychotherapie ka vun der Gesondheetskeess rembourséiert ginn? Dat heescht, et ass net eng Fro vu sozialem Background, ob ee kann oder dierf behandelt ginn oder net. Dat ass a mengen Aen och e ganz wichtigen Aspekt vu sozialer Gerechtegkeet.

Wat ass eist Zil? Eist Zil ass, dass mer kënnen e Patient, dee psychesch Problemer huet, propper behandeln an och domadder gläichzäiteg verhënnere, dass en onnéideg médicaliséiert géif ginn oder pathologiséiert géif ginn. Dat wëlle mer net. Mä mir wëlle seng psychesch Souffrance erofsetzen a mir wëlle virun allem, dass déi Zesummenaarbecht mat deene Partner, déi gebraucht ginn, fir eng Prise en charge komplett ze maachen, dass déi kann en bonne et due forme geschéien.

Ech wëll nach eng Kéier betounen, dass mer am Beräich vun der Psychotherapie automatesch an der Interdisziplinaritéit mussen sinn, well et geet net drëm, dass e Psychotherapeut am Eck mat sengem Patient soll sëtzen, ofgeschiermt vum Rescht vun der Welt. Dat gesi mir net esou.

Mir hunn awer gläichzäiteg, an ech betounen dat nach eng Kéier, de Wonsch, dass mer och d'Consummatioun vu Psychotropen hei erofsetzen. Mir gehéieren zu deene Länner, déi den héchste Medikamengebrauch hunn an alle Beräicher ronderëm Depressiounen, sief et, fir sech ze berouegen; sief et, fir anzuschlofen; sief et, fir sech erëm opzepschen. Do si mir an engem ieweschte Peloton hei zu Lëtzebuerg.

An ausserdeem hu mir d'Informatioun, an et ass hei scho vun e puer Riedner gesot ginn, dass et hei zu Lëtzebuerg net aneschtens ass, wéi am Rescht vun der Welt, dass wierklech eng vu véier Persounen an hirem Liewen iergendwéini mat psychesche Problemer ze kämpfe kritt a susceptibel ass, fir sech fir eng psychesch oder eng psychiatresch Steierung och mussen behandeln ze loossen.

An Europa, mä och hei zu Lëtzebuerg, sinn ëm déi 10% vun de Leit an hirem Liewe mat deene Symptomer do beträff. Ech hunn et d'ëineschtens gesot: Depressiounen, Angschtsteierungen, Problemer an der Relatioun, mam Alkohol, mat den Drogen oder och méi gravéierend psychiatresch Steierungen wéi Psychosen oder bipolar Steierungen.

An ech brauch lech jo och net ze soen, dass ganz vill vun deene Krankheeten dozou féieren, dass een net méi am Liewen eens gëtt, dass een op der Aarbecht net méi eens gëtt. Et gëtt geschat, dass 7% vun de Kuerzzeitkrankeschäiner op e medezinesche Grond vun enger Depressioun zrëckginn an 23% vun de Laangzeitkrankeschäiner op déi doten Ursach zrëckginn.

Suicide - och dat ass hei scho gesot ginn -, mir wëssen, dass 15% vun de Leit mat grave Steierungen duerch Suicide stierwen a 56% mindestens ee Suicideversuch duerchféieren. An dat wëlle mer och mat Hëllef vun deem heite Gesetz besser an de Grëff kréien.

Ech resüméieren: Mir kréien duerch dat heite Gesetz Kloeerheet, wat Psychotherapie ass a wéi eng Formation ee muss hunn, fir se kënnen auszeüben. An domat wierke mer och den Abusen entgéint.

Zweetens: Mir huelen eng professionell Prise en charge vun de Leit mat psychesche Problemer als Préalabel an als Garantie, a mir wëllen och ausdrécklech verhënnere, dass déi Leit onnéideg Medikamenter huelen, wann och eng psychotherapeutesch Prise en charge eng Linderung vun hirem Leide kéint bréngen.

Drëtzens: Mir hu pragmatesch Iwwergangsbestëmmungen, fir déi Leit, déi um Terrain scho wäertvoll Aarbecht geleescht hunn, net virun de Kapp ze stoussen, mä fir hinnen d'Méiglechkeet ze ginn, hir Aarbecht kënnen weiderzemaachen.

Véiertens: Mir offréieren eng professionell Prise en charge an e Remboursement vun där Prise en charge, wat eis eng Garantie gëtt, dass et keng Konditioun vu sozialer Hierkonft ass, déi ausschlaggebend ass, ob een an deem Land

kann eng psychotherapeutesch Behandlung kréien oder net.

An als lescht Argument: Mir gesinn dat heiten als Gewinn fir de Patient un, dee ka sécherstellen, dass en eng professionell Behandlung ka kréien.

Ech hunn zum Schluss nach e puer kleng Remarquen ze maachen. Mir sinn hei mat enger Motioun betraut. De Gros vun den Ausféierungen an där Motioun sinn Ëmsetzungsmodalitéiten. Ech wëll hei den Auteurs vun dëser Motioun soen, dass se sech kënnen op eis verlossen, op mech a meng Mataarbechterinnen a Mataarbechter, dass mir dat heite Gesetz en bonne et due forme wäerten ëmsetzen, mat allem, wat dozou gehéiert, an dass mir déi heite Motioun net brauchen, fir dat ze maachen.

Ech kann lech och garantéieren, dass ech mat deene Ministeren, déi mat zoustänneg sinn, ob dat de Minister vun der Sécurité sociale ass, ob dat de Minister vun den Héichschoulen ass, ob dat de Minister vun den Zouloossungen ass, dass ech mat hinnen déi Pourparlere wäert féieren, fir dass dat heite Gesetz an der Praxis kann ëmgesat ginn.

Ofschléissend wollt ech allen Intervenante Merci soe fir déi Ausféierungen, déi si gemaach hunn. A virun allem Merci fir déi gutt Aarbecht an der Kommissioun.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och der Gesondheitsministesch.

Domat si mer um Enn vun den Diskussiounen ukomm a mir géifen zur Ofstëmmung iwwert de Projet 6578...

► **M. Gilles Roth** (CSV).- An d'Motioun?

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Jo, déi kënnt herno, nom Vote.

► **M. Gilles Roth** (CSV).- Maache mer fir d'Éischt de Vote iwwert de Projet?

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Fir d'Éischt deen iwwert de Projet de loi, Här Roth, an dann huele mer d'Motioun. Merci awer fir d'Erënnerung.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6578 et dispense du second vote constitutionnel

De Vote iwwert de Projet 6578 fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen, dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwuer.

60 Deputéierten hu sech direkt oder indirekt um Vote bedeelegt. 36 hu mat Jo gestëmmt, kee mat Neen a 24 Abstentionen. D'Resultat war elo just ee Moment verschwonnen. Domat ass de Projet ugehall.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 6578 est adopté par 35 voix pour et 25 abstentions.

Ont voté oui: MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry (par M. Roger Negri), Mmes Taina Bofferdin, Tess Burton, M. Yves Cruchten (par Mme Claudia Dall'Agnol), Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. Lex Delles), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydia Polfer (par M. Gilles Baum);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Se sont abstenus: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter (par M. Marc Spautz) et Laurent Zeimet;

MM. Serge Urbany et David Wagner.

Sidd Der bereet, d'Dispens vum zweete Vote ze ginn?

(**Assentiment**)

Da soen ech lech Merci.

An da géife mer zur Motioun iwwergoen.

Motion 1

Wuertmeldungen zur Motioun? D'Madame Andrich hat se kuerz presentéiert, mä wann...

► **Mme Sylvie Andrich-Duval** (CSV).- Merci, Här President. Ech wollt eigentlech net méi op den Detail vun der Motioun agoen,

well ech dat am Fong a menger Ried presentiert hat.

An déi Opfuerderungen un d'Regierung sinn awer Saachen, déi am Virfeld elo net weider ofgeschwat waren. Dofir wär ech natierlech frou, wann ech eng Ënnerstëtzung kréich. Mä d'Madame Minister huet jo gesot, dat wär net de Fall. Elo wollt ech awer froen, ob nach aner Kolleegeen do sinn, déi déi Ënnerstëtzen. An ech wollt och da froen, dass mer dann zum Vote géife kommen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Zousätzlech Wuertmeldungen zur Motioun?

Den Här Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Merci, Här President. Mir soen der Madame Andrich Merci fir déi Motioun. Mir hunn eis dat ugekuckt. Mir fannen dat ganz sënnvoll, wat hei drasteet. Ech mengen, dat ass complémentaire zu deem Gesetz, wat mer elo gestëmmt hunn. A mir wäerten déi Motioun dofir och matstëmmen.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci dem Här Kartheiser. Dann den Här Engel.

► **M. Georges Engel** (*LSAP*).- Merci, Här President. Mir hunn eis déi Motioun hei natierlech och am Detail ugekuckt, an esou wéi d'Ministesch gesot huet, hu mir vollst Vertrauen a si an hir Mataarbechter, datt déi Ëmsetzung hei vun dësem Gesetz natierlech esou wäert geschéien, wéi mir dat och virdru virgesinn hunn. An duerfir géife mer als LSAP dës Motioun net stëmmen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Madame Lorsché.

► **Mme Josée Lorsché** (*déi gréng*).- Merci, Här President. Als Gréng si mir der Meinung, dass déi Motioun d'Regierung entmündegt, well mer der Meinung sinn,...

► **Plusieurs voix**.- Ooh!

► **Mme Josée Lorsché** (*déi gréng*).- ...d'Regierung ass à même, an den Dialog ze trieden, huet dat och wëlles. Se huet och wëlles, déi néideg Ressourcen zur Verfügung ze stellen, fir d'Gesetz ze applizéieren a fir déi nächst Etapp anzelauden.

Si muss och net elo vun engem „steering group“ begleet ginn, wa se et nach net néideg huet. Ech mengen, et sëtze kompetent Leit um Ministère, déi hir Aarbecht gutt maachen. A wa se et fir néideg fënnt, ka se och a Kontakt triede mat aneren Akteuren. Dat, wat se souwiso och scho mécht, wa se Berodung brauch.

An deem Sënn fanne mer dës Motioun iwwerflësseg.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci der Madame Lorsché. Den Här Berger.

► **M. Eugène Berger** (*DP*).- Här President, et ass eigentlech schonn alles gesot, mä nach net vu jiddwerengem. Duerfir wëllt ech awer och soen, datt meng Fraktioun déi Motioun hei net wëllt stëmmen an net wäert stëmmen, well se eigentlech superfétatoire ass. Ech mengen, well et eng Evidenz ass, datt d'Regierung wäert alles maachen, fir déi Punkten, déi hei opgezielt gi sinn, ëmzesetzen. Also duerfir an deem Sënn och eise Vote.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Dann den Här Urbany.

► **M. Serge Urbany** (*déi Lénk*).- Merci, Här President. Mir wäerten déi Motioun hei stëmmen, well se och dem Sënn vun eiser Abstentoun virdrun entsprécht, dass ee muss dat do ganz genau weiderhi verfollegen, wéi dat geet.

Et si jo och inhaltlech Indicationen hei dran, déi net nëmmen eleng eppes ze dinn hu mat enger formeller Ëmsetzung vum Gesetz, mä déi och mam Inhalt vun deenen Exekutivmoosnamen ze dinn hunn, wéi zum Beispill wat d'Zesummesetzung vum Conseil scientifique ugeet. Wat eng vun deene Saache war, déi ech och ervirgehuewen hunn, dass et net därer esou sinn, dass erëm eng Kéier déi Leit vun darselwechter Richtung op der Uni Lëtzebuerg do exklusiv dra vertruede sinn. An dat sinn awer déi, déi herno unerkennen, wat se wëllen als Ausbildung an esou weider akzeptéieren a wat net.

Mir fäerten dofir, dass et vill ze vill eng eesäiteg Orientéierung gëtt, wann net dee Wonsch hei, fir och dat pluralistesches zesummen ze setzen, géif erfëllt ginn.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. D'Madame Gesondheetsministesch, mengen ech, huet Stellung geholl gehat. Da kënnen mer zur Ofstëmmung iwwergoen iwwert d'Motioun.

Vote sur la motion 1

Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. D'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwwer.

(Interruption)

Den Här Schank huet Jo gestëmmt.

60 Bedeelegungen: 28-mol Jo, 32-mol Neen. Domat ass d'Motioun net ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank (par M. Laurent Mosar), Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter (par M. Marc Spautz) et Laurent Zimet;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Serge Urbany et David Wagner.

Ont voté non: MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry (par M. Roger Negri), Mmes Taina Bofferd, Tess Burton, M. Yves Cruchten (par Mme Claudia Dall'Agnol), Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. Eugène Berger), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini.

Mir géifen dann zum nächste Punkt vum Ordre du jour iwwergoen, do geet et ëm eng ganz Rei vu Kooperatiounsaccorden tëschent der Europäescher Gemeinschaft, dem Kambodscha, dem Vietnam, der Mongolei an dem Irak. Et wäert eng Presentatioun vun zwee Rapporteur kommen, deen ee fir déi dräi éischt, an dann deen zweete Rapporteur fir dee leschte Projet. An et wäert och eng gemeinsam Diskussioun ginn.

D'Wuert huet elo direkt den honorabele Rapporteur, den Här Marc Angel. An d'Riezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Här Angel, Dir hutt d'Wuert.

5. 6726 - Projet de loi portant approbation de l'Accord-cadre global de partenariat et de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la République des Philippines, d'autre part, signé à Phnom Penh (Cambodge) le 11 juillet 2012

6727 - Projet de loi portant approbation de l'Accord-cadre global de partenariat et de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la République socialiste du Viêt Nam, d'autre part, signé à Bruxelles le 27 juin 2012

6728 - Projet de loi portant approbation de l'Accord-cadre global de partenariat et de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la Mongolie, d'autre part, signé à Oulan-Bator (Mongolie) le 30 avril 2013

6729 - Projet de loi portant approbation de l'accord de partenariat et de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la République de l'Iraq, d'autre part, signé à Bruxelles le 11 mai 2012

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration sur les projets de loi n°6726, n°6727 et n°6728

► **M. Marc Angel** (*LSAP*), *rapporteur*.- Merci, Här President, fir d'Wuert. Wéi gesot, bei dësen dräi Gesetzesprojeten, déi ech virstellen, geet et ëm d'Approbatoun vun engem globalen Accord de partenariat et de coopération tëschent der Europäescher Unioun an hire Memberstate mat dräi anere Länner: fir de Projet 6726 mat de Philippinen, fir de Projet 6727 mam Vietnam a fir de Projet 6728 mat der Mongolei. Dës Accords de partenariat et de coopération sinn am Fong déi vertraglech Basis tëschent der EU, hire Memberstaten, fir d'Kooperatioun mat Drëttstaten.

Wat den Accord mat de Philippinen ugeet, hunn d'Verhandlungen vu Juni 2008 bis Juni 2010 gedauert a se goufen 2012 am Kader vun enger ministerieller ASEAN-Reunioun ënnerschriwwen. Dësen Accord schreift sech an, wéi gesot, an e breede Verhandlungsprozess vun den APCen. Am Moment ginn där mat méi Länner a Südostasien verhandelt am Kader vun der ASEAN.

Och dës Accorden hunn d'Vokatioun, fir déi aktuell bilateral Relatiounen tëschent der EU an den ASEAN-Länner ze stäerken. An dës Accords de partenariat et de coopération sinn och eng Viraussetzung, fir spéiderhi mat ASEAN-Länner Fräihandelsokkommessen ofzeschleissen.

Dësen APC mat de Philippinen ass deen éischte bilateralen Accord tëschent der EU an de Philippinen. D'Philippine si Member vum G-24. Se ware Membre fondateur vun der UNO. Si hunn och 2011 de Statut de Rome vun der Cour pénale internationale ratifizéiert, wat en Zeechen ass, dass si sech och am Dossier Rechtsstaatlechkeet engagéiere wëllen.

D'Philippinen hunn eng enorm Croissance économique erlieft. Si hunn eng Croissance vu 6,5% am Joer 2013 gehat. Si sinn de fënneften Handelspartner fir Import an Export vun der EU. An d'EU ass iwwergangs och den héchsten auslänneschen Investisseur op de Philippinen. An d'Philippine sinn hirersäits den 49. Handelspartner vun der EU.

Bei den zéng ASEAN-Länner sinn d'Philippinen de sechsten Handelspartner vu Lëtzebuerg an d'Valeur vun den Échangë beleeft sech op 9,32 Milliounen Euro. D'Échangë vu Servicer tëschent Lëtzebuerg an de Philippinen hunn eng spektakulär Croissance kannt: Déi si vun 2002 vun 2,46 Milliounen op 59 Milliounen am Joer 2011 eropgaangen!

D'Relatiounen tëschent de Philippinen a Lëtzebuerg sinn exzellent, haaptsächlech och eng ganz gutt politesch Kooperatioun um Niveau vun der UNO. D'Philippinen hunn déi lescht Joren e puer Naturkatastrophe kannt, leider. Do huet Lëtzebuerg och eng Aide humanitaire bruecht, déi cumuléiert sech op méi wéi 2,8 Milliounen Euro.

Wat elo de Projet de loi, den APC mam Vietnam ubelaangt, do sinn d'Verhandlungen 2011 ofgeschloss ginn. De Vietnam, dat wësse mer alleguerten, huet an deene leschte Jorzéngten en enormen Effort gemaach, fir sech opzemaachen, politesch a wirtschaftlech. An en huet och eng enorm dynamesch an durabel Croissance, e PIB vu 7,3% en moyenne tëschent 1990 an 2010. Dat huet och dozou bäigedroen, dass et zu enger enormer Reduktioun vum Taux de pauvreté an deem Land komm ass.

Am Joer 2013 war d'EU den zweeten Handelspartner vum Vietnam an deen éischte fir Exporter aus dem Vietnam. De Vietnam ënnerhält natierlech och politesch an ekonomesch Relatiounen mat Lëtzebuerg. Vun den zéng ASEAN-Staten ass de Vietnam de véierten Handelspartner vun onsem Land. D'Valeur vun den Échangë 2013 war 12 Milliounen Euro: 7 Milliounen fir Importer aus dem Vietnam a 5 Milliounen fir Exporter an de Vietnam. D'Échangë vu Servicer mam Vietnam allerdéngs hunn eng enorm Croissance kannt: 2 Milliounen 2003 an 92 Milliounen 2013! D'Balance dovunner ass da largement excédentaire fir Lëtzebuerg: 77 Milliounen am Joer 2013.

Erlaabt mer an deem Zesummenhang och drun ze erënneren, dass de Vietnam jo e Partnerland ass vun der Lëtzebuerger Kooperatioun. Mir hunn dee leschte PIC mat dem Vietnam ënnerschriwwen 2011. Dee leeft elo am Joer 2015 aus. A mir sinn, wéi gesot, do an enger Stratégie de sortie mam Vietnam. A mir wëllen doduerch weiderhi Relatiounen mat deem Land halen, ekonomesch Relatiounen.

Zum Ofschluss wollt ech och nach drun erënneren, dass, wéi gesot, d'EU amgaangen ass, och mam Vietnam ze diskutéieren iwwer en Accord de libre-échange.

Wat elo de Projet 6728 ugeet, dat ass den APC tëschent der Europäescher Unioun an der Mongolei, do ersetzt dësen Accord en alen Accord vun 1993, den Accord de coopération commerciale et économique. Dat hei ass en APC, dat ass also e moderniséierte Kader vun de Relatiounen tëschent der Unioun an der Mongolei.

A genau wéi all déi aner Accorden, déi ech virdrun opgezielt hunn, beinhalt dësen Accord och eng Rei vu gemeinsame Prinzipien an och vu gedeeltene Valeuren, déi mer mat der Mongolei an och mat deenen anere Länner, iwwert déi ech virdru geschwat hunn, hunn.

Dësen Accord mat der Mongolei, genau wéi déi aner, ass e méi déift politesch an ekonomesch Engagement tëschent der Europäescher Unioun an der Mongolei an, wéi gesot,

deenen anere Länner. Och dësen Accord, do ginn ech e bësse méi an den Inhalt vun deenen Accorden an, beinhalt, genau wéi déi aner, déi nämlech politesch Standardklauselen iwwert d'Mënscherechter, d'Massevernichtungswaffen, d'Cour pénale internationale.

Dësen Accord setzt sech och an - an dat ass och ëmmer ganz wichteg, dorobber pocht d'Europäesch Unioun jo ëmmer - fir eng méi regional an international Kooperatioun. Dësen Accord, genau wéi déi aner, ass och d'Basis, fir iwwer méi sensibel Sujeten ze diskutéieren, wéi de Blanchiment de capitaux, den Drogenhandel, d'organiséiert Kriminalitéit an d'Korruptioun. An natierlech och d'Obligatioun, fir zesummenzeschaffen an der Lutte géint den Terrorismus.

D'Mongolei, dat wësst Der, ass e grousst Land, tëschent zwee nach méi grouse Länner agekesselt, China a Russland. An dofir nenne si d'Europäesch Unioun hiren drëten Noper an och e wichtige Handelspartner. D'Handelséchangë tëschent der Mongolei a Lëtzebuerg, déi sinn nach ganz weineg entwéckelt, mä déi hunn awer en enormt Potenzial. An och den Échange vu Servicer ass amgaangen ze demarrieren tëschent der Mongolei a Lëtzebuerg.

D'Mongolei ass fir Lëtzebuerg kee Partenaire privilégié, wat d'Entwécklungspolitik ubelaangt, mä et ass awer trotzdeem e Partner vun eis. Zum Beispill am Joer 2013 sinn 2,3 Milliounen vun der Aide publique au développement vu Lëtzebuerg an d'Mongolei gefloss.

D'APCen erlaben also e méi effikassen Engagement vun der EU an hire Memberstate vis-à-vis vun dësen Drëttstaten, wat d'Entwécklung, wat den Handel a wat d'Investissementen ugeet. Um institutionelle Plang gesinn dës Accorden och e Comité mixte vir, wou Représentantë vun deenen zwou Parteie sinn, an déi kucken, dass déi Accorden dann och gutt ëmgesat ginn. Déi Accorde si fir eng Period vu fënnf Joer ofgeschloss. Se ginn automatesch prorogéiert, all Kéiers ee Joer.

Ech wollt just drun erënneren, dass mer zweemol an der Kommissioun, de 5. Januar an den 28. Januar... an den 28. Abrëll hu mer an der Kommissioun iwwert dës Projekte geschwat. Mir haten eng Unanimitéit. Meng schréfflech Rapporte sinn ugeholl ginn, gradesou wéi de schréffleche Rapport vum nächste Riedner, dem Gusty Graas, deen den APC iwwert den Irak wäert virstellen.

Déi Accorde sinn also unanime ugeholl ginn an der Kommissioun. Ech soen dofir och schonn dem Gusty Graas Merci. An och deen Accord wäert d'LSAP matstëmmen. An ech ginn och elo den Accord vun der LSAP fir déi dräi Accorden, déi ech elo virgestallt hunn.

Ech soen all de Membere vun der aussepolitischen Kommissioun, als President vun där Kommissioun, villmools Merci fir déi konstruktiv Zesummenaarbecht, déi mer an dësen Dossieren hunn. An och Merci fir d'Disponibilitéit vun de Verrieder vum Ministère, mat deene mer ëmmer eng flott Diskussioun hunn, wann déi Projeten hei presentéiert ginn. Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och dem Här Rapporteur. An deen nächste Rapporteur ass schonn ënnerwee fir de Projet de loi 6729. Den Här Graas huet d'Wuert.

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration sur le projet de loi n°6729

► **M. Gusty Graas** (*DP*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, am Mäerz 2006 krut d'Europäesch Kommissioun d'Mandat, fir en neie Partenariats- a Kooperatiounsaccord mat der Republik vum Irak auszehandelen. Am November vum selwechte Joer hunn déi Verhandlungen ugefaangen a konnten no der néngter Reunioun am November 2009 ofgeschloss ginn.

Dësen Accord gëtt u sech e juristesche Kader hier, fir Gespräicher op allerhéchstem politeschem Niveau ze féieren. Den Accord schreift sech awer och an d'Kontinuitéit vun den EU-Efforten an, fir den Irak no 2003 erëm opzebauen. 2003, dorunner kënnt Dir lech bestëmmt jo nach erënneren, wéi de Regime vum Saddam Hussein, virun allem vun enger amerikanescher an englescher Offensiv, eliminéiert gouf.

Iwwer eng Milliard Euro goufen an der Tëschenzäit an d'Rekonstruktioun vun deem Land investéiert. Dës Hëllef baséiert virun allem op den Objektiv vum Millénaire vun der Ent-